

פניני הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

24 שעות

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

ערוץ 2000

www.radio2000.co.il | באפליקציה | 03-3782000 | האזינו לשידור החי

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הגאון הרב מרדכי יהודה לייב וינקלר זצ"ל - נולד בשנת ה'תר"ה (1845) בלפאנטאוויטץ. בגיל שנים-עשרה עבר לטופולצ'אן שם למד בישיבת הגה"צ רבי וואלף תרצה'ס. בהמשך למד אצל הגרנמ"י גליק (אב"ד יאהני). לאחר מכן הלך רגלית לגרוסוורדיין ולמד בישיבת הגאון ר' יצחק אהרון לנדסברג ואצל הגרי"י פרלס מקראקא והגרא"ב לייכטאג (אב"ד אנפי-הוניאד). בהמשך למד בישיבת פרשבורג ונסמך להוראה על ידי הרב אברהם שמואל בנימין סופר ('הכתב סופר'). בשנת ה'תרכ"ט (1869) התחתן. לאחר נישואיו ישב שנתיים על שולחן חותנו. לאחר מכן חותנו פתח לו חנות. רבינו בטוב ליבו נתן סחורה לבני תורה ולעניים חנים ותוך זמן קצר נאלץ לסגור את החנות. כשראה רבו הגרי"א לנדסברג את מצבו של רבינו, לקח אותו לעיירה מעזא-טעלעגד. רבינו ישב על כסא הרבנות שם במשך שמונה שנים.

בשנת ה'תרמ"ד (1883) התחיל לכהן כרב של ברזובה פוד בראדלום בסלובקיה. בהמשך שימש כרבה וכראש הישיבה של מאד שבהונגריה. בישיבה זו העמיד תלמידים רבים. **מיעט בשינה. התמדתו בתורה היתה מופלאה. כל ימיו נהג לא לעלות על יצועו בלילות. שאלות רבות נשלחו אליו מכל קצווי תבל והוא ענה להם ללא כל צורך בעיון בספר. בעל רוח-הקודש. סיפר כי התגלה אליו אליהו הנביא. אולם בהספד, שהספיד עליו חתנו, הגה"צ רבי יוסף צבי דושינסקי זצ"ל גאב"ד ירושלים, העיד ואמר שבענוותנותו של רבינו לא סיפר, שאלהו הנביא היה אורח קבוע אצלו. ענוותן מופלא. נפטר בי"ז תמוז ה'תרצ"ב (1932). ציונו בהונגריה. חי כ-87 שנים.**

אביו: ר' נפתלי הירץ. **אימו:** מרת לאה. **אשתו:** בת הרב מנחם מנדל קרויז. **בתו:** מרת שיינדל. **חתנו:** הגאון ר' יוסף צבי דושינסקי (ממנהיגי העדה החרדית בירושלים). **מרבתי:** הגאונים רבי וואלף תרצה'ס, הגרנמ"י גליק (אב"ד יאהני), ר' יצחק אהרון לנדסברג, הגרי"י פרלס מקראקא, הגרא"ב לייכטאג (אב"ד אנפי-הוניאד), הרב אברהם שמואל בנימין סופר מפרשבורג ('הכתב סופר'). **מתלמידי:** הגאונים הרב מרדכי בריסק הי"ד (מח"ס 'מהר"ם בריסק'), הרב דוד יהודה לייב זילברשטיין מואץ (אב"ד וייצן ומח"ס 'שבילי דוד'). **מספרי:** **ישות לבושי מרדכי-** על ארבעת חלקי שו"ע **לבושי מרדכי-** על מסכת נדרים, על סוגית עשה דוחה לא תעשה **ישב מצרף-** על נישואי תערובת.

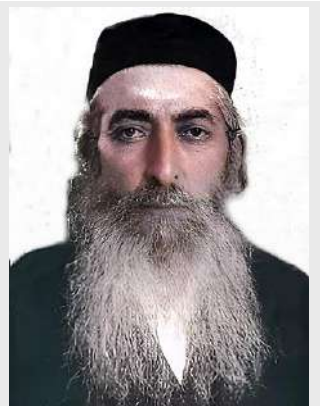
התמדתו בתורה של רבינו היתה באופן נפלא ונורא. תלמידיו מעידים עליו, שאת כל התשובות ששלח לכל קצווי תבל היה כותב בלי עיון בספר כלל. את הכל היה זוכר בעל פה. רבינו היה ממעט מאוד בשינה ולפעמים באמצע היום היה מתנמנם לכמה דקות. פעם אחת בא לפניו איזה דין תורה. הטוען של אחד מהצדדים למרות שהיה תלמיד חכם ולמדן היה עז פנים, ולכן כתב מכתב לרבינו שבו היה לו איזה טענה על פסק שלו, והוסיף וכתב בזה הלשון "כשכתב זאת הרב ממאד היה נים ולא נים, תיר ולא תיר" (ישן ואינו ישן, ער ולא ער), דהיינו שלא היה ער כל כך ודעתו לא היתה צלולה כשכתב.

הבחורים המקורבים היו לוקחים את כל דברי הדואר שהיו מגיעים לרבה ופותחים אותם. הם היו מוסרים לו את כל הדברים שצריכים תשובה. כשמכתב זה הגיע, הבחורים פתחו אותו וראו את דברי העזות שכתוב בו. הם לא רצו לצער את רבה, לכן לקחו את המכתב וקרעו אותו לגזרים ולא אמרו לרבה כלום על מכתב זה. זמן מועט אחרי קבלת המכתב, כותב המכתב הגיע בעצמו לרבינו, נכנס לחדרו והתיישב שם. רבינו התעורר מתנומה קלה שנפלה עליו. רבינו התבונן באותו אדם ומיד אמר למשמש שלו: "**הבא נא מעט מים שאטול את ידי, כדי שלא יאמרו כשאמר זאת הרב ממאד היה ישן ולא ישן, ער ולא ער.**" (כך אמר ברוח-קודשו).

בעיר פעסט היה יהודי שעדיין לא התרחק כ"כ מהתורה הקדושה. היה לו מפעל גדול שבו עבדו ארבע מאות פועלים. היהודי לא היה נכנס למפעל ביום השבת אבל המפעל עבד בשבת כביום חול. ליהודי הזה, שהיה עשיר ובעל נכסים רבים, היה בן יחיד. יום אחד הילד חלה. הוריו הבהילו אל מיטתו את טובי הרופאים ולא חסכו כל עמל לרפואתו, הילד הלך וגווע מול עיניהם. הם הכניסו אותו לבית הרפואה שבעיר. הרופאים, שבדקו אותו אמרו להוריו כי הם לא יכולים לעזור במאומה. במקום עבר יהודי שהיה תלמיד של רבינו. הוא יעץ לאב השבור לנסוע למאד כדי לקבל ברכה. היהודי שהיה רחוק מדרך זו קיבל את ההצעה ונסע למאד.

הוא נכנס בלב שבור אל רבינו ושפך לפניו את צרת בנו היחיד שנוטה למות. רבינו שאל אותו: "מה בדבר שמירת שבת?" (זאת למרות שלא הכיר את היהודי). היהודי ענה כי הוא לא נכנס למפעל בשבת. רבינו אמר לו: "והלא אסור להפעיל את המפעל בשבת?". היהודי אמר לו: "אני לא יכול להפסיק את עבודת המפעל ליום שלם". רבינו ענה לו: "אם אתה אינך יכול גם אני אינני יכול". היהודי נשבר, וגם הבטיח ואף נתן לו התחייבות בכתב ידו, שלא יפעיל את המפעל בשבת ומהיום הזה והלאה ישמור שבת כהלכתה. רבינו נתן לו כתב נגדי כי בנו יבריא. ואכן צדיק גוזר והקב"ה מקיים והילד הבריא. לימים רבינו ביקר בפעסט והביאו אליו את הילד כדי שיברך אותו.

ום אחד הגיעה אל הגרנ"צ עהרנרייך פקודת הצבא לבוא להתייצב. הדומ"צ הצעיר נכנס אל בית רבינו וסיפר את צערו. רבינו אמר: "אל תדאגו, לא תתייצבו". הדומ"צ תמה מהיכן הביטחון אבל האמין באמונת צדיקים וחזר לביתו רגוע. כאשר יצא מבית-רבינו, הצדיק קרא לראש הקהל ואמר לו שיפרסם באופן שהדברים יגיעו גם אל רבי השלטון ופקידיו, כי מחמת זקנותו וחולשתו הוא מוותר על הרבנות והוא מוסר אותה לידי הדיין הצעיר הגרנ"צ עהרנרייך. הדבר התפרסם כפי בקשתו של רבינו והדומ"צ קיבל פטור מההתייצבות לצבא, כי רבני ערים היו פטורים מחובת הגיוס.

הרב יעקב יוסף הרמן זצ"ל - נולד בשנת ה'תר"מ (1880) בסלוצק. בהיותו כבן שמונה היגרו הוריו איתו ועם אחותו הקטנה לארצות הברית והתיישבו בלואר איסט סייד בניו יורק. אביו התקשה למצוא עבודה כמורה פרטי, ועבודות אחרות לא נמצאו מאחר שסירב לעבוד בשבת, ולכן חמש שנים לאחר מכן חזרו הוריו ואחותו לרוסיה והוא נשאר לבדו בניו יורק. התפרנס מחנות פרוות כאשר בשלב מסוים נקלע לחובות כבדים, ונאלץ לסגור את חנות הפרוות שבבעלותו. הוא החליט שלא להכריז על פשיטת רגל, והתאמץ להחזיר את כל חובותיו.

לאחר מכן התפרנס מעסק לשיווק חלב ישראל. ביתו היה פתוח תמיד לאורחים. בשבתות וכן במהלך השבוע עשרות אנשים, כולל בעלי מוגבלויות פיזיות ורגשיות שלא היה להם מקום אחר התארחו בביתו. גם ראשי ישיבות מאירופה שבאו למסעות גיוס כספים בארצות הברית, כדוגמת הרב אליעזר יהודה פינקל, הרב ראובן גרוזובסקי, הרב אליהו אליעזר דסלר והרב ברוך בער ליבוביץ', בחרו להתארח בביתו, בשל הקפדתו על כשרות מהודרת ביותר.

הקפיד על תפילה בציבור ומסר נפש עבודה. בשנת ה'תרצ"ט (1939) עלה לארץ והתגורר בירושלים, שם פתח חנות למכירת תשמישי קדושה בשכונת מאה שערים. מסר שיעורים בישיבות 'רבינו יצחק אלחנן' ו'רבינו יעקב יוסף'. הקים את ישיבת 'תפארת ירושלים' (ישיבתו של הגאון הרב משה פיינשטיין זצ"ל). נפטר ב-י"ז בתמוז ה'תשכ"ז (1967). חי כ-87 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אביו: ר' יצחק אייזיק. **אימו:** מרת רבקה. **נשותיו:** מרת איידל (זיווג ראשון), מרת חיה מרים (אלמנת הגאון הרב זלמן דב וינר- זיווג שני). **ילדיו (מזיווג ראשון):** מרת חיה אסתר (נישאה לגאון ר' יום-טוב ליפמן שטרן), מרת פרידה (נפטרה בצעירותה), מרת בסי (נישאה לגאון ר' חיים פנחס שיינברג), ר' נחום דוד (חותנו של הגאון ר' מרדכי אליפנט), מרת רוחמה שיינ (סופרת ומחנכת). **מספריו: יהכל לאדון הכל** - סיפורי הנהגותיו (נכתב ע"י בתו, מרת רוחמה שיינ).

יפר הרב משה אהרון שטרן זצ"ל, שפגש פעם את הרב הגאון יחיאל מרדכי גורדון, ראש ישיבת לומז'ה. הרב גורדון סיפר לו מעשה על רבינו. בשנת ה'תרפ"ט היה הרב גורדון ראש ישיבה בלומז'ה. באותה תקופה התרחשה נפילה גדולה של עסקים באמריקה. המצב בישיבה היה נורא ואיום, התומכים האמריקאים הפסיקו לשלוח כסף לישיבות, והמצב הלך והידרדר מיום ליום.

בישיבה למדו באותה עת כארבע מאות בחורים! לילה אחד, התכנסה ההנהלה לישיבת חירום, כיצד ניתן להציל את המצב. באסיפה דובר שלא נותר מאומה בשביל להאכיל את הבחורים, מלבד חתיכת לחם ומעט מים לכל בחור בעבור ארוחת הבוקר שלמחרת. יותר מזה - אין! והנורא מכול, שאין שום תקווה נראית באופק להצלת המצב.

הוחלט, שמחר לאחר התפילה, יעלה ראש הישיבה על הבימה ויודיע לבחורים, **שלאחר ארוחת הבוקר יארזו את החפצים וישובו לבתיהם, הישיבה נסגרת!** למחרת, אחר התפילה, הביטו ראש הישיבה והמשגיח זה בזה, ולא היו מסוגלים להוציא מפייהם את ההודעה הנוראה. הבחורים, שלא ידעו את התכנון, ירדו כהרגלם לאכול, ומיד אח"כ פנו ללימודם. ראש הישיבה והמשגיח נבוכו. הם ידעו נכונה, שאין להם שום דרך להאכיל את הבחורים בארוחת הצהריים. מה יעשו?

"הבה ונשלח שליח לדואר", אמר ראש הישיבה בתקווה, "אולי בכל זאת הגיע צ'ק של עשרים או שלושים דולר, ונוכל לקנות מעט אוכל לארוחה נוספת". (הדולר בתקופה ההיא, היה בעל ערך גבוה ביותר). שליח נשלח לדואר. עד מהרה שב הלה ובידו מעטפה סגורה. צוות הישיבה פתחו את המעטפה, ונשימתם נעתקה מרוב תדהמה. **המעטפה הכילה צ'ק על סך אלף דולר! מיהודי עלום בשם ר' יעקב יוסף הרמן.**

סכום הכסף הזה סייע באחזקת הישיבה למשך **חודש נוסף. לאחר החודש הוא בס"ד השתנה המצב הכלכלי, והישיבה נותרה עומדת על תילה.** כשנשאל לאחר מכן רבינו על הסיפור הזה, סיפר שבאותה תקופה כל העסק שלו ירד לטמיון! היה לו עסק של בגדים והוא הפסיד את הכול. נותרו לו בבנק אלף ושלוש מאות דולר בלבד. אמר רבינו: **"הכסף בעסק הלך לאיבוד, אציל לפחות את מה שנותר בשביל תורה"**.

אלף דולר הוא שלח, כאמור, לישיבת לומז'ה. עם מאתיים וחמישים דולר נוספים - פתח את ישיבת 'תפארת ירושלים', ישיבתו של הגאון הרב משה פיינשטיין זצ"ל. המלמדים ומגידי השיעורים של הישיבה חששו לפתוח את הישיבה, ללא כסף מזומן עבור השכירות. **תרומתו בסך מאתיים וחמישים דולר, הספיקה לדמי השכירות, והישיבה נפתחה.** בחמישים הדולרים האחרונים שנותרו - הדפיס את הלוח הראשון של זמן הדלקת הנרות, כסיוע לציבור שומרי התורה והמצוות שיוכלו לדעת מתי להדליק נרות. (מתוך 'מידות והנהגות טובות')

בנו, ר' נחום דוד הרמן קנה לאביו, הצדיק רבי יעקב יוסף הרמן, מתנה לשבת, קפוטת מחוייטת ויקרה מאוד. בשבת, רבינו לבש אותה בפעם הראשונה. הצדיק נהג לחלק את הטשולנט ('חמין'), ולהגישו בעצמו לאורחים הרבים, שהגיעו לביתו. אחד האורחים היה מופרע בנפשו, כשהניח רבינו את צלחת הטשולנט לפניו, לקח האורח את הצלחת, ושפך את תוכנה החם והסמיך על הקפוטת החדשה, כשהוא צועק: "אינני אוהב זאת!".

תדהמה אחזה באורחים, כולם היו המומים. האורח, שנחרד ממה שעולל, קפץ מהכסא, וברח מהבית. מבלי לקנח אפילו את הטשולנט מעל הקפוטת, פתח רבינו ברדיפה אחריו... בתוך דקות רבי יעקב יוסף חזר, כשהוא מחזיק את האורח בידו ומרגיעו: **"אתן לך צלחת אחרת של טשולנט, אותה בוודאי שתאהב"**, אמר ברוחב לב. כשקינח את הקפוטת עד כמה שהיה מותר בשבת, פנה ואמר אליו בנו ר' נחום דוד: "אבא, אתה זקוק לכל כך הרבה סבלנות". ענה לו רבינו: **"אם יש בליבך רחמנות, אינך זקוק לסבלנות"**.

הרב יעקב אריה גוטרמן מרדזימין זצ"ל - נולד בשנת ה'תקנ"ב (1791) בוורקא. בנעוריו ידע סבל ועוני, אך נפשו וגופו מסר על התורה. בצעירותו התבלט בהתנהגותו המופלאה. נזהר להיטהר קודם התפילה, ואף בעיצומו של החורף טבל מדי יום ביומו. כאשר מצא את המקווה סגור, פנה לנהר והיה שובר את הקרח וטובל במימיו. כאשר נסעו מתפללי בית-המדרש ללובלין, מסר פתקא ובה כתב את שמו. ה'חזזה' בראותו את הקוויטל התבטא ואמר: "צעיר זה מוצא חן בעיני. בביקורכם הקרוב הביאוהו אתכם" וכך התקרב לחסידות. רבו, ר' בונם הרבה בשבח רבינו באומרו: "הרי מלאכים שרפים ואופנים חלים ורועדים הימנו, בשעה שהוא מסתובב בביהמ"ד".

לאחר נישואיו עבר להתגורר בסמוך לחותנו. מאוחר יותר התמנה לרב העיירה. אולם רבינו סבל מחוסר אמצעים ומרעב עד שגר בחדר החצוי לשניים כאשר במחציתו משתרעת פרה על חבילת קש ובחצי השני גר עם ילדיו!. לאחר פטירת ר' שרגא פייבל כיהן כאדמו"ר בראדזימין ומצבו הכלכלי השתפר לאין ערוך. נחשב כ'זקן האדמו"רים' והשפעתו הייתה רבה.

התפרסם כאיש קדוש. רבים פנו אליו ונושעו. מלומד בניסים. גאון בנגלה ובנסתר. כספי הפדיונות שהגיעו לידיו הסתכמו בסכומים גדולים, אך רבינו לא ידע צורת מטבע ופיזר צדקה מעל לכל חשבון. ממחוסרי אמצעים לא נטל ואף כיבדם במתנת ידו. בעל רוח-הקודש. ענוותן מופלא. מאמצים גדולים השקיע שלא יתבלט כוחו הגדול. לפני כל תפילה, שהיה מתפלל לישועתו של מאן דהוא, היה מקדים תפילה שלא ייודע לעולם באמצעותו של מי באה הישועה. נפטר ב-ח"י תמוז ה'תרל"ז (1877). חי כ-86 שנים. ציונו בבית הקברות בוורשה. על קברו הוקם אוהל. בנו ר' שלמה ממשיך דרכו.

אביו: ר' שלמה. **אמו:** מרת בינה. **אשתו:** מרת מרים (בת רב העיירה ריטשוואל-ה'חזזה מלובלין' היה השדכן באומרו לרב מריטשוואל כי הוא בעל נשמה גבוהה ביותר ויפליא את העולם כולו). **בניו:** ר' שלמה יהושע דוד (שימש כאדמו"ר בראדזימין וכן כנשיא קופת רבי מאיר בעל הנס בכולל פולין), ר' שלמה דוד יהושע מרדזימין, ר' אברהם חיים.

חתנו: ר' צבי הירש מורגנשטרן מלומאז' (נכד ר' מנחם מנדל מקוצק). **מרבתי:** ר' שמחה בונים מפשיסחא (רבו המובהק), ר' יעקב יצחק רבינוביץ' (היהודי הקדוש מפשיסחא), ר' יעקב יצחק הלוי הורוויץ (ה'חזזה מלובלין'), ר' ישראל הופשטיין (המגיד מקוז'ניץ), ר' אברהם משה (בנו של ר' שמחה בונים מפשיסחא), ר' ישראל יצחק קאליש מוורקא. **מתלמידיו:** ר' יחיאל מאיר מגאפטינין, ר' ברוך מטשיזעוו, ר' ירחמיאל ישראל יצחק מאלכסנדר, ר' ירחמיאל ישראל יצחק דנציגר (בעל 'שמח ישראל'), ר' אלעזר הכהן מפולטוסוק ועוד. **מספריו:** **ידברי אבי"ב** - על בראשית רבה **ביכורי אבי"ב** - על התורה והמועדים **ליקוטי אבי"ב** - מאמרים זכרון קודש.

בימי דחקותו, התהלך רבינו בקרעי בגדים, והשתלם בתורה ובעבודה בלא לשים לב למצבו. הלך החסיד ר' יששכר דוב הורביץ והביא לו מלבוש נאה והולם. שאל רבינו: "זה- לשם מה?". אמר לו: "אין זה נאה להתהלך כעני מרוד". תמה הצדיק ואמר: "האם בדלותי, שהיא מתנת הבורא, אתבייש- ובמלבושי, שהוא מתנת בשר ודם אתהדרר?!". ולא קיבל את המתנה...

בספר "חסידים מספרים" מובא סיפור מופלא על האדמו"ר רבי יעקב אריה מרדזימין זצ"ל, שהיה עני מרוד בימי רבנותו בריטשבל, אך היה שמח בחלקו. ברוב עוניו לא היה בידו לקנות כובע לראשו, על כן היה מכסהו בעלה של כרוב כדרך האיכרים העניים. פעם פגש בו אחד ממקורביו וראהו מהלך והכרוב על ראשו כשהוא שמח וטוב לב. תמה ושאל את הרבי: "כלום אין הרב מתבייש בדלותו?" תמה אף הרבי לשאלתו והשיב: "וכי למה אתבייש בה, כלום גנבתה ממישהו?".

מסופר שהרה"ק רבי שמעוני אלטר זצ"ל (נכדו של החידושי הרי"ם) חלה לאחר נישואיו ונחלש, ובמשפחתו של חמיו רבי נפתלי אונגר ז"ל חששו מדברי הרופאים, שמא חלילה לא יזכה לזש"ק. נסעה חמותו אל רבינו והזכירה את צרתם, אמר הרבי מרדזימין בפליאה: 'לשמעוני שלי לא יהיו ילדים?!'.

ומיד הוציא את ידו הקדושה והראה בידו חמש, והחל לספור באצבעותיו הלאה: "שש שבע וכו' עשר, אחד עשרה, שתיים עשרה, שלש עשרה, ארבע עשרה, חמש עשרה, מספיק?!". ואכן ברכתו הקדושה התקיימה במלואה, וזכה רבי שמעוני לט"ו ילדים, שבעה בנים ושמונה בנות!.

רבי ברוך מסטוצין, שנמנה על מקורביו, סיפר, כי באחד הימים כאשר שהה בראדזימין נעצב מאד והתחיל לדאוג לשלום אנשי ביתו ובייחוד דאג לשלום אשתו, שכן בצאתו מביתו לא הייתה בקו הבריאות, ומשנטפל לו רגש הפחד, גברה דאגתו שלא דבר ריק הוא. משהעיקו עליו חששות אלה, עד שלא היה יכול להתרכז במחשבותיו לתפילה, נכנס לרבינו להשיח לפניו את דאגתו.

הרבי, ששמע את דבריו של רבי ברוך, הסב פניו אל הקיר, והבטיח לו נאמנה, שהוא רואה מכאן את ביתו במרחקים, והכל שפיר, ואין כל מקום לדאגה. בשובו הביתה נוכח לדעת, עד כמה הרחיקו לראות עיניו של הרבי.

אם ראשונים כמלאכים - החסיד הרב אליהו נענה זצ"ל

החסיד הרב אליהו נענה זצ"ל - נולד בשנת ה'תע"ר (1910) בירושלים. משפחתו עלתה לארץ ישראל מבבל חמישה דורות קודם לכן. כבר בתקופת הבריטים מסר את נפשו על עריכת תפילות בהר-ציון. ערבים ניסו לפגוע בו לא פעם, אך בניסי ניסים ניצל מידיהם. כאשר ירושלים העתיקה נפלה במלחמת השחרור, הר-ציון נותר המקום הקרוב ביותר להר-הבית אליו ניתן היה להגיע. רבינו לקח על עצמו 'לשרת את דוד המלך' ואת כל העולים אליו. הוא למד ולימד שם תורה. טיפח את המקום. ארגן את המניין היומי ודבק באמירת תהילים על קברו של דוד המלך ע"ה. רבינו ערך פעמיים בשבוע תפילות, תיקונים, סעודות מצווה ולימוד בהר-ציון. רבינו ערך במסירות נפש סעודת 'מלווה מלכה' עם הרב אורי אברישה בשירה, בכל מוצ"ש ובכל מזג אוויר.

רבינו חילק אוכל למשתתפים למרות המצב הקשה ותקופת הצנע. המבוגרים קיבלו פרוסת לחם וסרדין אחד ואילו הילדים קיבלו פרוסת לחם לטבול בשמן הדגים. בנוסף, נתן להם דמי נסיעה כדי שיוכלו לחזור באוטובוס. שימש בתפקיד זה למעלה מ-45 שנה. חי בפשטות והלך ברגל כדי לחסוך את דמי הנסיעה באוטובוס. העביר את הכסף שחסך למתן בסתר וסיוע לנזקקים, בני תורה ומשפחות ברוכות ילדים. אנשים רבים פנו אל הצדיק והוא בירך אותם. הם נהגו להגיד: **"הרב אליהו נענה - נענה לכל אחד, ותפילותיו נענות בשמיים"**. כל חייו מסר את נפשו לעבודת הבורא בתפילה, לימוד תורה ומעשים טובים. ענוותן. נפטר ב-י"ח תמוז ה'תשנ"ז (1997) בפרשת פינחס (הוא אליהו), שמסר את נפשו למען עם ישראל, והוא מסר את נשמתו הזכה והטהורה, בקדושה ובטהרה, לבוראו. חי כ-87 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים.

אביו: ר' יעקב. **אמו:** מרת שמחה. **אשתו:** מרת לינדה. **מרבתי:** המקובל ר' מרדכי שרעבי, הגאון ר' עזרא עטייה (ראש ישיבת 'פורת יוסף'). **מתלמידי:** ר' שמואל שמואלי, ר' שמואל ישראלי, ר' שלמה ועקנין, ר' יוסף ועקנין, ר' חיים גזית, החזן ר' משה חבושה, המוהל ר' יוסף אורן, ר' ראובן אדרי, ר' צרלי ממירון, ר' ישראל גליס, ר' יעקב השמש, ר' יעקב לוי, ר' אליהו דגן, ר' מתתיהו דגן שיש דוד, ר' משה דרעי ז"ל, הגאון ר' יהודה מוצפי זצ"ל. **ילדיו:** הבן ר' יעקב ובנות.

גם בתקופות של מתח ביטחוני שכללו הפגזות, רבינו התמיד להגיע להר ציון כדי להתפלל ולהעביר בעד כלל ישראל. פעם אחת כשהגיע סמוך לציון קודשו של דוד המלך ע"ה, התפלא לראות זקן יושב שם מכיוון שבאותה תקופה אף אחד לא העז לצאת מביתו בגלל המתיחות הביטחונית והחשש שמא יפגעו על ידי פגז או כדור. רבינו ביקש מאותו זקן שיצטרף אליו לתפילות ולקריאת תהילים. הזקן ענה: "אני אתפלל מלמטה ואתה מלמעלה". רבי אליהו דאג לזקן לאוכל, ואותו זקן בירך אותו שבנו, ר' יעקב, יתחתן באותה שנה - ברכה שהתקיימה בתוך שלושה חודשים.

לאחר מכן הזקן נפרד ממנו. רבינו הלך יחד עם אשתו למורו ורבו המקובל הצדיק הרה"ג מרדכי שרעבי זיע"א, כדי לשאול לפשר הזקן שפגש. לפני שהגיעו לחצר בית הרב, יצאה לקראתם אשת הרב הצדקת מרים בת מרים ע"ה ואמרה: "היכנסו, הרב ממתין לכם!". כשנכנסו לבית הרב, עוד לפני שפתחו את פיהם, הרב ביקש ממנו: "ספרו, ספרו, מה ראייתם?". רבינו סיפר לצדיק את כל מה שקרה עימו ומיד הרב שרעבי זצוק"ל אמר: "אשריך ר' אליהו. זכית לראות את דוד המלך ע"ה, אולם אני אוסר עליך לגלות זאת במשך חמש השנים הבאות!". רבינו אכן שמר את הסוד של גילוי דוד המלך שהיה לו במשך כל אותן השנים. ידוע כי הרה"ג הצדיק מרדכי שרעבי זצוק"ל הפנה אנשים שבאו אליו לקבל ברכה אל רבינו ואמר: "חבל על הזמן. לנו מהר אל ר' אליהו שנמצא ליד ציונו של דוד המלך ע"ה ותיוושעו יותר מהר", וידוע שרבים נושעו מברכותיו ותפילותיו.

מעל קברו של דוד המלך ע"ה ניצב חדר הנשיא. **בין החפצים הרבים המצויים בחדר יש כינורות שהובאו מגיא ההריגה וממחנות ההשמדה.** בנו ר' יעקב סיפר: "לפני מלחמת ששת הימים אבא ואמא באו להגיד תהילים בחדר הנשיא כדי שלא תפרוץ מלחמה ואם חלילה תפרוץ - אז שנצח בה. לפתע הפסיק אבא מקריאתו ושאל את אמא: 'את שומעת את מה שאני שומע?'". היא ענתה בתגובה: 'השאלה היא האם אתה שומע את מה שאני שומעת?'". 'ומה את שומעת?' - 'אני שומעת כינור מנגן!'. **שניהם הרימו את עיניהם והנה אחד הכינורות התחיל לנגן מעצמו! הם המשיכו לקרוא תהילים והכינור המשיך לנגן. כשסיימו לקרוא תהילים - הפסיק הכינור לנגן."**

הגאון רבי עזרא עטייה זיע"א (ראש ישיבת 'פורת יוסף') ובנו הגאון רבי דוד סיפרו: "חמישים שנה גרנו בשכונת לר' אליהו (היה להם קיר משותף). מעולם לא שמענו אותו מרים את קולו מלבד קול של תורה, תפילה ותהילים".

ההצדיקים הנסתרים הרב יוסף דיין והרב יוסף וולטר סיפרו לרב שמואל שמואלי הי"ו (היה שמשו של המקובל הרב מרדכי שרעבי זצ"ל) כי בלוויה של רבינו, הם ראו כתר של זהב מונח מעל הראש של הנפטר. כתר מלכות של דוד המלך ע"ה.

בנו, ר' יעקב, סיפר לנו על אדם בשם מיכאל לוי מאופקים שהיה מגיע לרב באופן קבוע. הוא סיפר כי הצדיק היה מניח את ידו על ראשו ומברך מכל הלב וברכותיו התקיימו! לאחר שרבינו נפטר, שאל את בנו, כיצד הוא יכול להגיע לרבינו. הוא הגיע לבית-העלמין גבעת שאול. לאחר שמצא את הציון, התכופף ושם נר בפתח המיועד כדי להדליק. לפתע הרגיש יד מונחת על ראשו כאילו מישהו מברך אותו. הוא לא זז במשך זמן מה עד שכבר לא חש את היד. הוא הביט לכל הכיוונים ולא ראה דבר.

כשחזר מהר-המנוחות, סיפר לבן ר' יעקב, כי מנהגו של הרב לאחר פטירתו כפי שהתנהג בחייו. רבינו הבטיח לכל מי שיפקוד את ציונו, להיות תמיד שליח טוב לפני כיסא הכבוד. עוד הוסיף: "בחיי הצדיק, הוא היה 10 וברכותיו התקיימו 100%. ציונו הוא 1014. עתה, לאחר פטירתו הוא 100% וברכותיו 1000% מתקבלות וה-14 זו היד המברכת. אם הייתם מבקשים לקבל קבר מס' 1014, לא הייתם מקבלים. מהשמיים נתנו לו מספר זה והוא מדויק".

הגאון הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל: נולד בירושלים ב-י"ט תמוז בשנת ה'תרפ"ד (1924). ראש ישיבת פורת יוסף. בצעירותו למד בת"ת "בני-ציון". עסק בתורה מתוך רעב, ולא גילה זאת אפילו לאמו. בשנת ה'ת"ש עבר ללמוד בישיבת פורת יוסף. התמדתו ושקידתו בלימוד וכן הנהגות, שבהן נהג הקנו לו את השם "חכם בן ציון חסיד". כל מי שבא במגע עם הגאון לא יכול היה שלא להתפעל מנועם זיו הליכותיו, מיחסו לזולת, ומטוב לבו הגדול. מעולם לא חסך זמנו מלהקשיב למצוקות הזולת, לתמוך בדברים, לסייע בעצה ולחלוק בנשיאת עול. השכין שלום בית למאות משפחות. פעמים היה מזיל דמעה לשמע צרור צרותיו של יהודי לא מוכר שבא לשחר פניו לראשונה. אהבתו לבריות לא הצטמצמה לחוג מסויים, ולכל יהודי ואדם רחש אהבה וביקש טובה. קיבל כל אדם בסבר פנים יפות, בענווה ובחן ועוזר ומסייע, כפי אשר השיגה ידו.

במשך עשרות בשנים אלפי תלמידים. התמסרותו להרבצת תורה הייתה לאגדה עוד בימי חייו. כה גדולה הייתה מסירותו עד כי העיד פעם: "יכול להיות כי כל מה שחליתי משום שמסרתי את כל כוחותיי בשיעורים לתלמידים ואימצתי את עצמי יותר מדי". עיקר עיסוקו כל ימיו היה בתורה לשמה, תמיד ברח מן השררה ופרסום. הכניס אלפי ילדים בבריתו של אברהם אבינו בהיותו מוהל מוסמך ובקי (עד לשיתוק בו לקה בחמש עשרה שנותיו האחרונות, בהם לא תפקדה ידו הימנית). שימש כשוחט ובודק מומחה. חייו היו מלאי תלאה וסבל. מנעוריו ועד אחרית ימיו מוקף היה תחלואים, קשיים וטרדות שדי בחלק מהם על מנת להעכיר את רוחו של אדם מן השורה. למרות זאת לא מש מאור פניו, וכולו היה אומר שמחה וטוב לבב. שנים חי בדירה בת חדר אחד ומטבחון מצורף אליה והוא שמח ומאושר. ובאיזו ענווה נפלאה התנהג עם ביתו ועם קרוביו.

כל ימיו בהיכנסו לאולם הישיבה ללמוד תורה היה מקיף דרך המרפסת ונכנס בלאט למקומו, כדי שלא להטריח, ולא להפריע ללומדים באמצע לימודם. גם לבית הכנסת היה נכנס אך ורק בשעה שהציבור עמד בין כך, כדי לא להטריחם. רבים פנו אליו ונושעו. נפטר בתאריך לידתו, ב-י"ט תמוז תשנ"ח (1998). חי כ-74 שנים. ציונו בבית העלמין סנהדריה בירושלים.

אביו: ר' אליהו. **אמו:** מרת בניה. **אשתו:** הרבנית הצדקת מרת הדסה מסעודה. **רבותיו:** ר' יעקב עדס זצ"ל. ר' צדקה חוצין זצ"ל. רבי משה עדס זצ"ל. ר' שלמה עבו מערבי זצ"ל. ר' יוסף גרג'י זצ"ל. ר' עזרא עטיה זצ"ל. **חברותא:** ר' שבתאי אטון זצ"ל. **מתלמידיו:** הרה"ג בן ציון מוצפי (ר"י "בני ציון"). הרה"ג הרב אהרן ירחי, הרה"ג צבי עידן. הרה"ג אליהו אבא שאול (בנו, ר"י "אור לציון"). הרה"ג יעקב יוסף זצ"ל (בן הבכור של מר"ן עובדיה יוסף זצ"ל- רב שכונת "גבעת משה" וראש מוסדות "חזון יעקב"). **מספריו:** **יאור לציון** (ש"ת, דיני שביעית, דברי מוסר והשקפה, על מסכת יבמות ומסכת כתובות).

מסופר על ילד כבן חמש, שהיה משותק מלידה ל"ע והובא לפני רבינו. הצדיק הושיבו מולו, שם ידו על ראשו וברכנו. לאחר מכן אמר לו: "קום וגש אליי!". מיד ילד נעמד מיד והתקרב לרבינו. בתעודת השחרור הרפואית של הילד בבית הרפואה 'הדסה', ציינו הרופאים: 'התברך ע"י רב והתרפא'.

פעם נכנסו לרבינו במוצאי יום כיפור אב ובנו בן השש שהיה חולה בציליאק (מערכת העיכול אינה סובלת דגנים). לפני רבינו היו מונחות עוגיות, נטל הצדיק אחת מהן וביקש מהילד שיברך עליה. האב חשש מאוד שאכילה זו תזיק לילד והביט בזעזוע על המתרחש. רבינו הרגיעו: "אל תדאג!". בן השש אכל את העוגיה, ומאז נעלמה המחלה כלא הייתה.

כשהשתף פעם רבינו בסעודת מצווה, ניגשה אליו בעלת הבית וביקשה, שיברך את בתה הנשואה, בבן זכר. רבינו השיב: "תיפקדי בעזרת ה'!". האם חשבה שהרב החליפה בטעות בבתה, והעירה את תשומת ליבו לזה. הצדיק צחק ואמר: "גם ברוכה תהיי- ועכשיו קראו לבת!". באה לפניו וברך גם אותה. ושוב הוסיף: "האם אי אפשר שהאם והבת ילדו כאחת!?!". כעבור זמן ילדו האם והבת באותו שבוע, ויהי לפלא.

י"פ הגאון הרב שמעון גבאי זצוק"ל: פעם אחת ישבתי בצד רבינו ליד מלון גלי צאנז. הוא ראה ילד ושאל: "חכם שמעון מי זה הילד הזה?". אמרתי לו: "זה ילד פלוני בן פלוני". שאלתי אותו: "למה הרב כל-כך מתעניין?". והוא ענה לי: "זה ילד, שיש עליו קדושה, לכן אני מתעניין". ואכן זה ילד שהייתה עליו קדושה. פשוט היה רואה ממש דברים- זה רוח-הקודש, אחרת אי-אפשר להבין דברים כאלו.

פעם נכנסה אישה אחת לפני רבינו לקבלת ברכה. הרב אמר את הנוסח: "מי שבירך וכו' הוא יברך את הדסה בת פלונית". האישה העירה שלא זהו שמה, אך הרב לא הגיב. לאחר שיצאה החליטה לחקור את אימה אודות שמה המדויק. מה גברה הפתעתה לגלות, כי כאשר נולדה, נתנו לה את השם 'הדסה' משום שהלידה הייתה בבית-הרפואה 'הדסה', אך מאוחר יותר החליפו שם זה באחר.

הגאון הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל: נולד בירושלים ב-י"ט תמוז בשנת ה'תרפ"ד (1924). ראש ישיבת פורת יוסף. בצעירותו למד בת"ת 'בני-ציון'. עסק בתורה מתוך רעב, ולא גילה זאת אפילו לאמו. בשנת ה'ת"ש עבר ללמוד בישיבת פורת יוסף. התמדתו ושקידתו בלימוד וכן הנהגות, שבהן נהג הקנו לו את השם "חכם בן ציון חסיד". כל מי שבא במגע עם הגאון לא יכול היה שלא להתפעל מנועם זיו הליכותיו, מיחסו לזולת, ומטוב לבו הגדול. מעולם לא חסך זמנו מלהקשיב למצוקות הזולת, לתמוך בדברים, לסייע בעצה ולחלוק בנשיאת עול. השכין שלום בית למאות משפחות. פעמים היה מזיל דמעה לשמע צרור צרותיו של יהודי לא מוכר שבא לשחר פניו לראשונה. אהבתו לבריות לא הצטמצמה לחוג מסויים, ולכל יהודי ואדם רחש אהבה וביקש טובה. קיבל כל אדם בסבר פנים יפות, בענווה ובחן ועוזר ומסייע, כפי אשר השיגה ידו.

במשך עשרות בשנים העמיד אלפי תלמידים. התמסרותו להרבצת תורה הייתה לאגדה עוד בימי חייו. כה גדולה הייתה מסירותו עד כי העיד פעם: "יכול להיות כי כל מה שחליתי משום שמסרתי את כל כוחותיי בשיעורים לתלמידים ואימצתי את עצמי יותר מדי". עיקר עיסוקו כל ימיו היה בתורה לשמה, תמיד ברח מן השררה ופרסום. הכניס אלפי ילדים בבריתו של אברהם אבינו בהיותו מוהל מוסמך ובקי (עד לשיתוק בו לקה בחמש עשרה שנותיו האחרונות, בהם לא תפקדה ידו הימנית). שימש כשוחט ובודק מומחה. חייו היו מלאי תלאה וסבל. מנעוריו ועד אחרית ימיו מוקף היה תחלואים, קשיים וטרדות שדי בחלק מהם על מנת להעכיר את רוחו של אדם מן השורה. למרות זאת לא מש מאור פניו, וכולו היה אומר שמחה וטוב לבב. שנים חי בדירה בת חדר אחד ומטבחון מצורף אליה והוא שמח ומאושר. ובאיזו ענווה נפלאה התנהג עם ביתו ועם קרוביו.

כל ימיו בהיכנסו לאולם הישיבה ללמוד תורה היה מקיף דרך המרפסת ונכנס בלאט למקומו, כדי שלא להטריח, ולא להפריע ללומדים באמצע לימודם. גם לבית הכנסת היה נכנס אך ורק בשעה שהציבור עמד בין כך, כדי לא להטריחם. רבים פנו אליו ונושעו. נפטר בתאריך לידתו, ב-י"ט תמוז תשנ"ח (1998). חי כ-74 שנים. ציונו בבית העלמין סנהדריה בירושלים.

אביו: ר' אליהו. **אמו:** מרת בניה. **אשתו:** הרבנית הצדקת מרת הדסה מסעודה. **רבנותו:** ר' יעקב עדס זצ"ל. ר' צדקה חוצין זצ"ל. רבי משה עדס זצ"ל. ר' שלמה עבו מערבי זצ"ל. ר' יוסף גרג'י זצ"ל. ר' עזרא עטיה זצ"ל. **חברותא:** ר' שבתאי אטון זצ"ל. **מתלמידיו:** הרה"ג בן ציון מוצפי (ר"י "בני ציון"). הרה"ג הרב אהרן ירחי, הרה"ג צבי עידן. הרה"ג אליהו אבא שאול (בנו, ר"י "אור לציון"). הרה"ג יעקב יוסף זצ"ל (בן הבכור של מר"ן עובדיה יוסף זצ"ל- רב שכונת "גבעת משה" וראש מוסדות "חזון יעקב"). **מספריו:** יאור לציון (ש"ת, דיני שביעית, דברי מוסר והשקפה, על מסכת יבמות ומסכת כתובות).

אימו הייתה צנועה, מדקדקת במצוות, מזכה את הרבים ומסתפקת במועט. ביקשה כי ילדיה יהיו גדולים בתורה וביראת שמיים ועל כך מסרה נפשה למרות מצבם הכלכלי הקשה. היתה טורחת עבור חינוך מוצלח לילדיה. בשאיפתה העצומה לזכות לבנים תלמידי חכמים, מחזרת הייתה על פתחי בתי מדרשות, נותנת כספים לצדקות ומבקשת שיתפללו שתזכה לכך. ואכן תפילותיה נענו וזכתה הרבנית וכל בניה תלמידי חכמים ובראשם רבנו שהאיר את עיני ישראל בתורתנו הקדושה.

מעשה היה בישיבה ובשעות הערב מצאו את המטבח וחדר האוכל נעולים. כמאה ושמונים בחורים היו אמורים להישאר ללא ארוחה, דבר שהיה גורם לביטול תורה חמור. עליתי לאולם הישיבה לשאול בעצתו, רבנו הוציא כסף מכיסו ואמר תשלח שני בחורים עכשיו: אחד למאפיה להביא פיתות ואחד להביא כדורי פלאפל, ואתה תקנה קצת עגבניות ויהיה בסדר. תוך זמן קצר עמד רבינו בעצמו באחד החדרים סכין בידו ובצורה מיומנת ומהירה חותך פיתה ומניח בתוכה כדורי פלאפל ופורסות עגבניה. כמה נדהמו הבחורים בראותם את רבינו בכבודו ובעצמו מגיש לכל אחד מהם פיתה בידו ואומר: "קח ותאכל לתיאבון". במהירות שיא תמה המלאכה ורבינו חזר ללימודו. באותו ערב הדהד קול התורה בישיבה כפי שלא היה זמן רב.

רבינו היה זהיר מאוד בכבוד אביו ואמו. שירת אותם באהבה ובשמחה והיה משתדל בכל כוחו לעשות רצונם ולחלוק להם כבוד. בתקופת מלחמת השחרור גר בשכונת קטמון. כל ערב שבת נזר להגיע עד לרח' שמואל הנביא בקצה השני של ירושלים לנשק ידי אביו ואמו - חרף הסכנה, מכיוון שבתם היה סמוך לגבול הירדני ממש. וזאת בכדי לקיים דברי האריז"ל (שער הכוונות ע"א ע"ב) לנשק ידי אמו בליל שבת. ושוב חזר ברגל עד לשכונת קטמון תוך כדי ההאפלה ששררה ברחובות. במצוות כיבוד אב ואם היה נזר בתכלית, אף גם מאד הזהיר אותנו עליה. ברבות משיחותיו היה מזהיר להשתדל מאד להשיג ביעיקר בכבודה של האמא. לעולם אל תאמרו: "אמא, אני רוצה שתכני לי אוכל זה" - בלשון פקודה. אלא אמרו: "אמא, אני אוהב אוכל זה", והיא תבין מעצמה ותכין לכם.

באחד הימים רבינו חילק מיני מתיקה. כשנשאל לפרש הדבר ענה: "היום זכיתי במצות עשה מהתורה, לקיימה כהלכה וחלוקה זו - מעין סעודת מצווה. מצאתי ארנק ברחוב, חיפשתי ומצאתי את בעל האבדה. זכיתי בקיום מצוות השבת אבדה, ואני מודה על כך לקב"ה".

הגאון הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל: נולד בירושלים ב-י"ט תמוז בשנת ה'תרפ"ד (1924). ראש ישיבת פורת יוסף. בצעירותו למד בת"ת 'בני-ציון'. עסק בתורה מתוך רעב, ולא גילה זאת אפילו לאמו. בשנת ה'ת"ש עבר ללמוד בישיבת פורת יוסף. התמדתו ושקידתו בלימוד וכן הנהגות, שבהן נהג הקנו לו את השם "חכם בן ציון חסיד". כל מי שבא במגע עם הגאון לא יכול היה שלא להתפעל מנועם זיו הליכותיו, מיחסו לזולת, ומטוב לבו הגדול. מעולם לא חסך זמנו מלהקשיב למצוקות הזולת, לתמוך בדברים, לסייע בעצה ולחלוק בנשיאת עול. השכין שלום בית למאות משפחות. פעמים היה מזיל דמעה לשמע צרור צרותיו של יהודי לא מוכר שבא לשחר פניו לראשונה. אהבתו לבריות לא הצטמצמה לחוג מסויים, ולכל יהודי ואדם רחש אהבה וביקש טובה. קיבל כל אדם בסבר פנים יפות, בענווה ובחן ועוזר ומסייע, כפי אשר השיגה ידו.

במשך עשרות בשנים העמיד אלפי תלמידים. התמסרותו להרבצת תורה הייתה לאגדה עוד בימי חייו. כה גדולה הייתה מסירותו עד כי העיד פעם: "יכול להיות כי כל מה שחליתי משום שמסרתי את כל כוחותיי בשיעורים לתלמידים ואימצתי את עצמי יותר מדי". עיקר עיסוקו כל ימיו היה בתורה לשמה, תמיד ברח מן השררה ופרסום. הכניס אלפי ילדים בבריתו של אברהם אבינו בהיותו מוהל מוסמך ובקי (עד לשיתוק בו לקה בחמש עשרה שנותיו האחרונות, בהם לא תפקדה ידו הימנית). שימש כשוחט ובודק מומחה. חייו היו מלאי תלאה וסבל. מנעוריו ועד אחרית ימיו מוקף היה תחלואים, קשיים וטרדות שדי בחלק מהם על מנת להעכיר את רוחו של אדם מן השורה. למרות זאת לא מש מאור פניו, וכולו היה אומר שמחה וטוב לבב. שנים חי בדירה בת חדר אחד ומטבחון מצורף אליה והוא שמח ומאושר. ובאיזו ענווה נפלאה התנהג עם ביתו ועם קרוביו.

כל ימיו בהיכנסו לאולם הישיבה ללמוד תורה היה מקיף דרך המרפסת ונכנס בלאט למקומו, כדי שלא להטריח, ולא להפריע ללומדים באמצע לימודם. גם לבית הכנסת היה נכנס אך ורק בשעה שהציבור עמד בין כך, כדי לא להטריחם. רבים פנו אליו ונושעו. נפטר בתאריך לידתו, ב-י"ט תמוז תשנ"ח (1998). חי כ-74 שנים. ציונו בבית העלמין סנהדריה בירושלים.

אביו: ר' אליהו. **אמו:** מרת בניה. **אשתו:** הרבנית הצדקת מרת הדסה מסעודה. **רבותיו:** ר' יעקב עדס זצ"ל. ר' צדקה חוצין זצ"ל. רבי משה עדס זצ"ל. ר' שלמה עבו מערבי זצ"ל. ר' יוסף גרג'י זצ"ל. ר' עזרא עטיה זצ"ל. **חברותא:** ר' שבתאי אטון זצ"ל. **מתלמידיו:** הרה"ג בן ציון מוצפי (ר"י 'בני ציון). הרה"ג הרב אהרן ירחי, הרה"ג צבי עידן. הרה"ג אליהו אבא שאול (בנו, ר"י 'אור לציון). הרה"ג יעקב יוסף זצ"ל (בן הבכור של מר"ן עובדיה יוסף זצ"ל- רב שכונת "גבעת משה" וראש מוסדות "חזון יעקב"). **מספריו:** יאור לציון (ש"ת, דיני שביעית, דברי מוסר והשקפה, על מסכת יבמות ומסכת כתובות).

מסופר כי בימי מלחמת העולם השנייה, כאשר איש לא ידע מה ילד יום, הגיע לארץ הגאון ר' אליעזר סילבר, אב"ד סינסיטי שבארה"ב, ונשיא ועד ההצלה. הרב ערך ביקור בארץ. בישיבותיה ומוסדותיה, וכלל בביקורו גם ביקור בישיבת 'פורת יוסף'. כאשר הגיע הרב לישיבה, כל הבחורים התרגשו מאוד. לא בכל יום מגיע רב מפורסם וחשוב לישיבה.

דממה שררה באולם כשעמד ר' אליעזר על הבימה, ונשא לפני התלמידים שיעור ארוך ועמוק במסכת טהרות. נושא השיעור היה קשה ובסגנון שונה מזה שהתלמידים היו רגילים בו. הם ניסו לעקוב אחר מהלך השיעור. והנה העלה הרב קושיה ומסובכת. כל בחורי הישיבה אימצו את מוחם למצוא תירוץ. לפתע נשמע מפאתי בית-המדרש קול צלול ובוטח, מרצה בבהירות תשובה לקושיה. ר' אליעזר עמד נדהם. הוא לא ציפה לכזו תשובה בהירה, ועוד במהירות כזו.

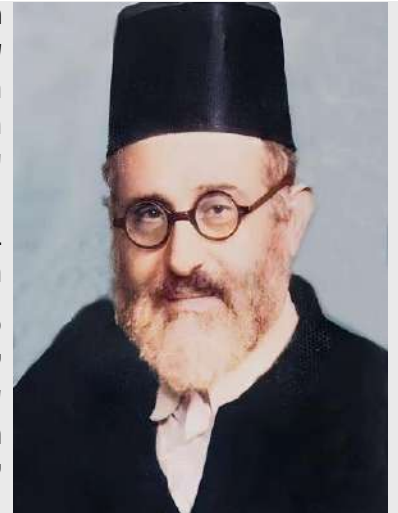
הוא הביט לכיוון שממנו נשמעה התשובה. גם ראש הישיבה הגאון ר' עזרא עטיה הביט לאותו כיוון, אבל על פניו לא נראה כל פלא. היה זה בן-ציון אבא שאול הצעיר. ר' אליעזר ניסה להקשות על סברותיו של ר' בן-ציון ולשאול אותו שאלות נוספות באותו עניין. אך הבחור המשיך לענות על כל שאלה שנשאל תשובה ברורה וקולעת.

השיעור הסתיים ובחורי הישיבה ליוו את הרב עד לפתח אולם הלימוד, ומשם יצא איתו ראש הישיבה ר' עזרא. אחרי שהתרחקו מעט מהאולם והבחורים חזרו למקומותיהם, פנה ר' אליעזר לר' עזרא ואמר לו: "דעו לכם, את השאלה הזאת ששאלתי היום בשיעור, שאלתי פעם את הגאון ר' מאיר שמחה הכהן מדוינסק, בעל ה'אור שמח'. ר' מאיר ישב והרהר בשאלה זו במשך למעלה מחצי שעה! עד שענה לי בדיוק את אותו התירוץ שענה תלמידך פה היום".

ר' אליעזר היה נרגש מאוד וכשלחץ את ידו של ר' עזרא לפרדה, הוסיף: "התפעלתי מאוד מההבנה המיוחדת של התלמידים כאן ומישרות מוחם. מישיבה זו עתידים לצאת גדולי עולם, ובמיוחד- הצעיר הזה, בן-ציון אבא שאול!". ואכן, דבריו של ר' אליעזר סילבר התקיימו במלואם. מבוגרי ישיבת "פורת יוסף" יצאו גדולי תורה מופלגים, ובראשם הגאון ר' בן ציון אבא שאול זצ"ל.

הרב אברהם פטאל הלוי זצ"ל - נולד בחודש שבט ה'תר"נ (1890), בארם צובא, שבסוריה. בהיותו כבן שתיים-עשרה נפטרה עליו אמו. בצעירותו למד ושקד על התורה הקדושה ועלה ונתעלה במעלות התורה. לפרנסתו עסק בהוראה שכן רבינו ראה בזה מסירות נפש לחינוך תינוקות של בית רבן. לאחר נישואיו בזיווג ראשון נולדו לרב שניים עשר ילדים (אולם שבעה מהם נפטרו ל"ע עוד בהיותם קטנים). בשנת ה'תרע"ח (1918), בסוף מלחמת העולם הראשונה, עלה יחד עם אביו לארץ ישראל כדי לסעדו ולתומכו בתקופתו הראשונה בארץ. לאחר תקופה זו חזר לארם צובא למלאכת הקודש בהוראה. רבינו עלה ונתעלה והיה מגדולי חכמי ארם צובא.

כעבור זמן מה, נסע לעיר אנטיוכיה, שם שימש בקודש כרב, מוהל ושוחט. היות ורבינו לא רצה להתפרנס מהתורה הקדושה לפיכך פתח חנות לכלי זכוכית למחייתו. לאחר שנים בודדות, נפרד מבני קהילתו, ונסע לדמשק, שם עמד בראש תלמוד תורה. בשנת תרצ"ד (1934), בהיותם בדמשק, נפטרה אשתו הראשונה ובשנת ה'תרצ"ו (1936) עלה לארץ ישראל. הוא התיישב, סמוך לאביו, בירושלים בשכונת נחלאות ושם נישא בשנית.

בבקריו עמד בראש תלמוד תורה בשכונת נחלאות, בערבים ובשבתות היה דורש בבתי הכנסת לעדת האורפלים, עדס, ולעדת הג'רמוקלים, ששמו הונצח בשם בית הכנסת: 'ויאמר אברהם' (על שם ספריו). בשנת ה'תש"ד (1944) רבינו השיא את בתו מרת מרגלית לתלמיד חכם מיישבת 'פורת יוסף', שלימים נודע שמו לתהילה כראשון לציון הרב הראשי לישראל מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל. בזקנתו הצטרף לישיבת המקובלים 'בית אל', ולאחר הכרותו עם המקובל הרב מרדכי שרעבי עבר עמו לישיבת 'נהר שלום'. נפטר ביום י"ט תמוז ה'תשמ"א (1981). חי כ-91 שנים. ציונו בהר-המנוחות שבירושלים.

אביו: ר' משה. **אמו:** מרת רחל. **נשותיו:** מרת זכיה (זיווג ראשון, בת חכם ר' דוד סיתוהן-אזרק. נישא בשנת ה'תרס"ז (1907), מרת סולטנה (זיווג שני, לבית חפץ). **מרבנותיו:** ר' מרדכי עבאדי, ר' ניסים הררי, המקובל ר' מרדכי שרעבי. **מספריו:** **ויאמר אברהם** - ג' כרכים: על התורה, ועל ההפטרה, ועל פרקי אבות.

בהיותו כבן שתיים עשרה התייתם רבינו מאימו עליה השלום. אביו נותר עימו ועם שתי אחיותיו הפעוטות, כשהוא עמוס חובות כבדים עקב מחלתה הממושכת של האם. בצער ובכאב שוחח עם בנו הגדול. יודע הוא, שחשקה נפשו בתורה והיא משוש חייו, אך מה יעשה, ומצבו אינו מאפשר לו להמשיך ולשלם שכר לימוד עבורו... לא זו בלבד, אלא שהוא מבקש מבנו שיטה שכמו לפרנסת בני הלב, יוכל להקדיש עיתים לתורה... ברם, בטרם מצא עבודה, תקפתו מחלה, ומצבו הלך והחמיר. הרופא, שהוזעק, הודיע, שהמחלה אנושה, ואין בידו לעזור... אך הילד לא היה החולה היחיד באותה מחלה. בנו של אחד מעשירי העיר לקה בה אף הוא, ואביו הזעיק את בכירי הרופאים מאירופה. מאחר שכבר הגיעו, **בדקו גם את רבינו, אולם לאחר בדיקה קצרה הודיעו אף הם, שאין למחלה זו רפואה!**

חשכו עיני אביו, לפיכך הלך לרבני העיר וביקש: "אנא, העתירו לרפואת בני. למה תלקח ממני אם על בנים!", בייאשו פנה אל הרופא, וביקש לשמוע האם אפשר כל תקווה. אמר הרופא: "תרופה אין, אבל לפעמים מתאושש החולה ונרפא, ברם ככל הנראה לא כך יהיה לבנך". נחרד האב, "מדוע תאמר כן?", שאל. והרופא ענה: "כי עיניו כבויים, רצון החיים אבד לו!". מיהר האב לביתו, ובנו אכן שוכב ועיניו כבויים. אמר לו: "נדר נדרתי, אברהם אם תקום מחולי זה, תמשיך ללמוד כאוות נפשך!". מיד זהר אור בעיני הנער וחיוך זרח. **תוך ימים בודדים התאושש וקם מחוליו, בסמוך להלווייתו של בן העשיר. שב לשקוד על תלמודו, והיה לגדול בתורה, דולה ומשקה לעדרים וזכות תלויה בו!**

מילדותו הקדישוהו הוריו לחיי תורה, והוא עשה חייל בלימודיו. בשנת ה'תרצ"ו עלה ארצה והשתקע בשכונת נחלאות בירושלים. מיד הוא פנה להמשיך בחינוך הנוער, וכינס את ילדי השכונה ללימודים בתלמוד התורה אותו ניהל, מלבד שיעורי התורה, שאותם השמיע בבתי כנסת שונים בירושלים. גם בשבתות היה דורש ברבים, ובלכתו לאותן דרשות אירע המעשה הבא: בסמוך לבית הכנסת גר יהודי ל"ע, שהיה רחוק ממצוות וכשראה את הרב הולך לדרוש בשבת, התקרב אליו הלה **ונשף בפניו את עשן הסיגריה!** מלוויו של הרב ביקשו להוכיחו ולגעור בו, אבל הרב אמר לו בנועם: 'הקדוש ברוך הוא יחזיר אותי ואותך בתשובה שלימה'. הדבר חזר ונשנה בכל שבת. הלה התגרה, והרב אמר בנועם: "ה' יחזיר אותי ואותך בתשובה שלימה לפניו".

שבת אחת לא עמד אותו אדם בדרכם. לאחר הדרשה, כאשר הרב ביקש לשוב לביתו, נתקל בו ברחבת ביה"כ. והנה הלה פוסע אחרי הרב ומלוויו. הצדיק נכנס לביתו, ואותו יהודי מבקש להיכנס אחריו. כיוון שראה רבינו כך, ורמז למלוויו, שיישאר עימו. הללו נשארו, וגם אותו יהודי. בחדר שררה דממה מתוחה. הלה הפך אותה, באומרו בקול רוטט: "כבוד הרב, אתה מכיר אותי?". תמה הרב, ושאל: "מה רצונך?". "כבוד הרב באתי לבשרך כי ניחמתי על מעשיי, וחזרתי בתשובה שלמה. בזכותך, אותה תשובה שלך שנאמרה בהבלגה, באהבה, שה' יחזיר אותי ואותך בתשובה, חילחלה בנפשי. אמרתי לעצמי: "אתה מתגרה בו, והוא - לא זו בלבד שאינו משיב מלחמה, אלא כולל את עצמו ואותך יחדיו, בקטגוריה אחת! הוא רואה בך אח וחבר, כדאי להסתפח אליו. והנה אני כאן - רבי, הורני את דרך התשובה!".

שהיה רבינו מגיע לביקור בבית חתנו הגאון הרב עובדיה יוסף זצ"ל, הייתה מרגלית בתו רצה לשכנים להביא עוד כסא, כדי שיהיה אפשר לארח את אותו. בתם עדינה מספרת: "לפני שסבא היה הולך, הוא היה מצביע מעל המקרר ואומר לי בלחש: 'שמתי פה כסף לאמא, תאמרי לה רק לאחר שאלך'. הוא לא נתן לה ביד, כי ידע שהיא תתבייש".

הצדיק הרב סיני יצחק הלוי אדלר זצ"ל - נולד בשנת ה'תרפ"ח (1928) בפראג שבצ'כוסלובקיה. הגרמנים כבשו את פראג לאחר כעשר שנים. הגרמנים ניהלו רישום מדויק של היהודים והכריחו אותם לענוד טלאי צהוב. בנוסף, נאסר עליהם לצאת לאחר החשיכה וכן היה אסור להיכנס לכל מקום ציבורי כולל מגרשי משחקים לילדים. בשנת ה'תש"ג (1943) הגרמנים ימ"ש העבירו את היהודים לגטו טרזין. לאחר מכן העבירו קבוצת אנשים שביניהם היו רבינו ואביו למחנה הריכוז אושוויץ בירקנאו. אביו ומשפחתו של רבינו הי"ד נעקדו על קדושת ה'. רבינו הצליח להשיג תפילין בדרך לא דרך. כאשר הגרמנים ידעו כי הצבא הרוסי יכנסו בעוד זמן קצר אל המחנה, הם החליטו לקחת את היהודים שנשארו אל 'צעדת המוות'. משמעות הדבר שהם הלכו בשלג במשך מספר ימים. רבים מאחינו היהודים לא שרדו את המסע המפרך. לאחר כשלושה שבועות רבינו הגיע אל מאוטהאוזן. משם עבר למחנה גונסקירכן. רבינו שתה את כוס התרעלה ואיבד את משפחתו. בניסי ניסים הצליח לעבור את השואה האיומה. רבינו הגיע ללונדון ולמד בישיבת 'עץ חיים'. בשנת ה'תש"ו (1946) עלה לארץ ולמד במשך שש שנים בישיבת חברון בירושלים. בשנת ה'תשי"ב (1952) עבר לכולל 'בית זבול' ולמד שם שלוש שנים.

בשנת ה'תשכ"ב (1962) התמנה כרב ראשי אשכנזי באשדוד, במקביל לרב הספרדי ישראל אליזרע. פעל רבות ונצרות יחד עם הרב הספרדי. הם הצליחו לגרום לכך שנמל אשדוד לא יפעל בשבת ועד היום הנמל לא פועל בשבת. בשנות ה-80, לאחר פטירת אשתו, עזב את רבנות העיר אשדוד, כדי להתמסר ללימוד תורה. עבר להתגורר במבשרת ציון, שם החל ללמד בכולל מר"ץ (מרכז צוותים). הרב העביר בכל יום שיעורים עוד לפני מניין ותיקין וגם שעה לאחר התפילה בנוסף לשיעורים רבים. כך נהג, בכל יום, במשך שנים רבות. נפטר ב-י"ט תמוז ה'תש"פ (2020). חי כ-92 שנים. ציונו בסנהדריה.

אביו: ר' ד"ר שמעון אדלר (לימד בת"ת 'מחזיקי הדת' באנטוורפן שבבלגיה. שימש בקהילות שונות, ביניהם כרבה של העיירה זברסלב וכרב בית-הכנסת 'הוכשול' והיה הרב של פראג).
אימו: מרת רייזל (בת ר' סיני שיפר ומרת אסתר פרל). **אשתו:** מרת שרה מרים (בת ר' מרדכי יהודה לייב זק"ש, רבה של שכונת 'שערי חסד' ומרת רוחמה חיה בריינה, בת ר' יעקב משה חרל"פ).
מרבותיו: הגאון ר' אליהו לופיאן, מן הרב שלום אלישיב. **מספריו:** **דבר סיני** - סדרת ספרים עם חידושים על הש"ס, חידושים ביד החזקה, על חגי ישראל ומועדיו, על התורה, ענייני שבת, הלכה ובאגדה, שו"ת בנושאים הקשורים לשואה **יהודיה • בגיאת צלמות** - אוטוביוגרפיה, חייו במחנות ריכוז **הורינו** - קורות חיי הוריו (בשיתוף עם אחיו ר' מתתיהו)

מידי שנה במוצש"ק הרב היה עורך סעודת הודיה רבת משתתפים לרגל שיחרורו ממחנות ההשמדה. למרות התנאים האיומים והקשים ששררו במחנות ההשמדה רבינו השתדל לקיים כמה שיותר מצוות ואפילו בדוחק רב. רבינו סיפר: אחד מהיהודים הצליח להבריח תפילין למחנה. בחורף היינו יוצאים לעבודה הרבה לפני עלות השחר. הייתי מניח תפילין תוך כדי עבודה (מתחת לערימת החציר בד"כ). פעם אחת אירע לי דבר שאפשר להסבירו רק כנס. נכנסתי לאחד הצירפים ששימש כבית-מלאכה. ישבו בו אסירים רבים ועסקו איש-איש במלאכתו. נעמדתי באחת הפינות. הנחתי תפילין כשפני מופנות לקיר והתפללתי. עמדתי כך, עטור תפילין וכובעי על ראשי. לאחר מספר דקות שמתי לב כי השתרר במקום שקט בלתי רגיל. הסתובבתי כדי לעמוד על פשר הדבר. לתדהמתי הרבה ראיתי שבאותו רגע ממש עברו מאחורי גבי, במרחק של מטרים ספורים, שלושה קצינים בכירים של הס"ס. ביניהם היה מפקד המחנה ומפקד אזורי הממונה על ענייני העבודה. הם הגיעו לביקורת פתע. **למרבה הפלא, אף אחד מהם לא הבחין בי ובמעשי.** אין לתאר מה היה קורה לי אילו הבחינו בי. הרי באותו הרגע עברתי מבחינתם על כמה עבירות חמורות ביותר: **הנחתי תפילין.** בנוסף לכך **חבשתי כובע לראשי.** דבר שהיה בניגוד לאחד מחוקי המחנה: "בראותך איש ס"ס - הסר מיד את כובעך". בפרט כשאתה נמצא במקום מקורה, שזה כשלעצמו דבר חמור מאוד. **גם עמידה כשהגב מופנה אליהם נחשבה עבירה חמורה.** ומעל הכל, **עברתי את כל העבירות הללו באמצע העבודה!** **דבר זה נחשב לחבלה במאמץ המלחמתי, שאין עוון חמור ממנו.** (רבינו בענווה הגדולה שלא תלה את הנס המופלא שהתרחש עימו בזכותו, אלא הוסיף ואמר): "היהודי בעל התפילין היה צדיק תמים. בוודאי בזכותו ובזכות התפילין שלו התרחש לי הנס הזה!".

רבינו סיפר על הרגע שכה יחלו לו, השחרור מידי הנאצים הארורים ימ"ש זכרם. היה זה לאחר שראו את הג'יפ הראשון של הצבא האמריקאי נכנס למחנה. רבינו היה במחנה גונסקירכן. המחנה היה במרחק קצר מהכביש הראשי המחבר בין שתי ערים באוסטריה: וולס ולמברך. רוב אנשי המחנה, שהיו מסוגלים ללכת, יצאו מהמחנה לכיוון העיר וולס שהיתה קרובה יותר. רבינו ובחור בשם יהודה בקון החליטו ללכת בכיוון ההפוך. לימים סיפר כי חשב בתמימותו שכך יגיעו לשוויץ. **לאחר שהגרמנים עזבו את המחנה, הם התנפלו על מחסן האוכל של המחנה. כך כל אחד מהם השיג פרוסות אחדות של לחם.** הם יצאו לדרך. לאחר שהלכו כברת דרך הם נתקלו במכונית נטושה. רבינו וחברו נכנסו לתוכה כדי לסעוד את הפרוסות שהיו בידיהם.

באותו הרגע בדיוק עברה על ידם קבוצה של גויים אוקראינים שנראו כשבויי מלחמה. כשהם ראו שהם מחזיקים בידיהם לחם, הם התנפלו עליהם וחטפו את הלחם. ככל הנראה גם הם היו רעבים. כמובן שרבינו וחברו לא יכלו לעשות מאומה מול אותה קבוצת גויים. לאחר מכן התברר לרבינו שלחם זה שהיה מיועד לחלוקה במחנה, הורעל ע"י הגרמנים ימ"ש. הרשעים הארורים רצו לתת אותו לאסירים במחנה כדי להרוג אותם. אולם הם לא הספיקו להפיק את זממם. **קבוצת הגויים שחטפה את הלחם ואכלה אותו, מתה ממנו.** למעשה הם זכו לראות במו עיניהם כיצד בורא עולם שומר עליהם מכל רע. גם כאשר רואים דבר שנראה באותו הרגע אכזרי, בסוף מתגלה כמעשה חסד של בורא עולם. ה' יתברך רצה להגן עליהם שלא ימותו ע"י אכילת הרעל, ולכן זימן את אותה קבוצת גויים שחטפה מידיהם את הלחם המורעל, וכך הצילה את חייהם! (הסיפורים מעובדים מתוך ספרו 'בגיאת צלמות')

האדמו"ר אברהם מתתיהו פרידמאן זצ"ל הידוע כמחולל הפלאות משטפנשט: נולד ביום הראשון של חנוכה, כ"ה כסליו ה'תר"ז (1847). סבו (האדמו"ר ר' ישראל מרוז'ין) בחר את שמו: אברהם ע"ש ר' אברהם המלאך (ר' אברהם פרידמן) ומתתיהו שיהיה בעל כח כמו מתתיהו כהן גדול החשמונאי להמשיך ישועות ורפואות לעם ישראל. בהיותו כבן 21 (י"ד כסליו ה'תרכ"ט [1868]) התייתם מאביו. בתחילה סירב לקבל בתחילה את עול ההנהגה בגיל כה צעיר אולם לבסוף הסכים לכהן במקום אביו. ידוע כמחולל פלאות וסיפורי מופתים רבים סופרו אודותיו. **ענוותן, ידוע כבעל רוח הקודש וצופה למרחקים. רבים נושעו מברכותיו. גאון בנגלה ובנסתר.**

החזיר את ספריו למקום ע"מ שלא ידעו כי עוסק בתורת הנסתר. התפרסם בנדיבות לצדקה, ולא אחת הלכו כל כספי הפדיונות לאלמנות ויתומים. דאג בקביעות יומיומית לכל צרכיהם ומחסורם של כמאה מחסידיו אשר כונו ה'ושבים' היות וישבו בקביעות בביהמ"ד שבחצרו ועסקו בתורה. למרות צומותיו וסיגופיו מעולם לא נזקק לרופא. נפטר בחצות ליל שבת, כ"א תמוז תרצ"ג (1933). בהלווייתו השתתפו רבבות. חי כ-86 שנים. ציונו הועתק ב-ה' חשוון תשכ"ט (1969) מרומניה לבית-החיים "נחלת יצחק" בגבול ת"א וגבעתיים. **כאשר פתחו את הארון נדהמו לראות את גופו שלם. גם כיום רבים ראו מופתים ונושעו בציונו של הרב.**

סבותיו: האדמו"ר ישראל מרוז'ין (מצד אביו), ר' אליעזר קושאנסקי (מצד אמו).
סבתא: מרת שרה (מצד אביו). **אביו:** האדמו"ר מנחם נחום (הראשון לבית שטפנשט).
אמו: מרת פרל. **נשותיו:** בת ר' יצחק רייך (זיווג ראשון- מגזר ראפשיץ), מרת שרה ציפורה (זיווג שני- בתו של ר' יוסף מונזון, בת דודו). **מתלמידיו:** אדמו"ר רבי חיים זאנוויל אברומוביץ מרימניץ, אדמו"ר רבי אליעזר זוסיא מסקולען, ר' משה ווייס (המכונה ר' משה בטלן). לרב לא היו צאצאים.

שלוש שנים חלפו ועדיין לא פרע ר' משה את הנדוניה. המחונתנים כבר מדברים בגלוי על ביטול השידוך, והוא ואשתו אובדי עצות. **בצר להם החליטו לנסוע לרבינו, לבקש שיתפלל בעדם ויברכם.** הם יצאו לדרך הרחוקה, מגלץ שבדרום מולדובה ועד שטפנשט שבצפון. עם כניסתם לצדיק החלו לגולל את מצוקתם. "אם יתבטל השידוך, מה יהיה על בתנו?! עלולה היא להישאר רווקה זקנה, חלילה!"; אמרו ההורים המיוסרים. בעיניים טובות הביט בהם הצדיק, פנה לר' משה ושאל: "מה עיסוקך?". השיב ר' משה כי בחורף הוא סוחר בנצרות אווז ובקיץ מכין גלידות.

הצד השווה בשני העיסוקים הוא הפרנסה הדלה. הוסיף הצדיק להתעניין: "מניין אתה משיג קרח להקפיא את הגלידה?". הוא השיב כי הוא קונה את הקרח מסוכן, וזה קונה את הקרח מבית-חרושת. והצדיק שאל: "וכיצד יש לבית-חרושת קרח בקיץ?". "בחורף יוצאים להרים וחוצבים גושי קרח גדולים. אח"כ מנסרים אותם ללבנים, וטומנים אותם בבורות מיוחדים בקרקע, שם הם נשמרים קפואים לאורך זמן. בקיץ מוציאים אותם ומשווקים לסוחרים".

"**סעו לביתכם והקימו בית-חרושת לקרח. ה' יהיה בעזרכם ותהיה לכם פרנסה בשפע.**" למשמע הדברים נעתקו המילים מפי הבעל והאישה אמרה: "רבי קדוש! אפילו את דמי הנסיעה לכאן נאלצנו ללוות. מניין ניקח את הסכומים העצומים כדי לפתוח בית-חרושת?". "כשסיימה קם ממקומו, הביט בהם ואמר: "הלוא אמרתי לכם, שובו לביתכם והקימו בית-חרושת לקרח. **אל תשנו מדברי אף לא כחוט השערה!**" דבריו התקיימו הבהירו כי הצדיק איתן בדעתו ובני-הזוג קיבלו זאת באמונה שלמה. **נותרה רק השאלה – כיצד עושים זאת.**

חלפו הימים. ערב אחד נשמעו נקישות בדלת. ר' משה פנה לחלון לראות מי בא לבקרם. **בחוץ עמדה קבוצת גברתנים חסונים וגרזנים בידיהם.** הוא לא העז לגשת אל הפתח. בקבוצה היה גוי אחד ממכריו, אשר ניגש אל החלון, הציג את עצמו בידיות והבהיר לו כי רצונם להציע לו הצעה עסקית. "אנחנו עובדים בבית-חרושת לקרח בעיר הסמוכה. הבעליו הוא אדם קשה ואכזרי, רודה בנו ללא רחם. באחרונה אף הפסיק לשלם את משכורתנו. החלטנו שאיננו מוכנים עוד לעבוד אצלו. שמענו שאתה עוסק במכירת מוצרים קפואים, והחלטנו להציע לך להקים בחצר ביתך בית-חרושת לקרח. אנחנו נביא את הידע והציוד הדרוש, ונהיה הפועלים שלך. היהודים ידועים כמעבידים נוחים וישרים".

כמעט ודחה את ההצעה אולם לרגע נזכר בדברי רבינו: "הקימו בית-חרושת לקרח". ר' משה פנה לאורחיו ואמר: "מצבי הכלכלי ירוד עכשיו, ולעת-עתה לא אוכל לשלם לכם מאומה. רק בבוא הקיץ, אם וכאשר יצליח ה' דרכי והסחורה תימכר כראוי, אוכל להחזיר לכם את משכורתכם על החודשים שחלפו. האם תסכימו לעסקה כזאת?".

הפועלים נראו מאוכזבים. לפתע נענה אחד מהם וקרא: "הרי איו לנו לאן לחזור. המעביד הפסיק לשלם את משכורתנו. מוטב שנקים כאן בית-חרושת, ולשנה הבאה נהיה מסודרים". הם הסכימו והקימו את בית-חרושת. בקיץ נהרו אליו סוחרים רבים. היה זה פלא כיצד נפוצה כל-כך השמועה על בית-חרושת החדש, ומדוע מעדיפים סוחרים ממרחקים דווקא אותו. עד מהרה שילם ר' משה את חובותיו לפועלים, והוסיף לצבור רווחים נאים. בית החרושת 'גריסור' נהפך לאחד המפורסמים ברומניה. והחנתונה? – עוד באותו קיץ התקיימו הנישואין, לשמחתם הרבה של שני הצדדים, כאשר ר' משה בקושי התפנה לה מרוב הביקוש במכירת הקרח.

האדמו"ר אברהם מתתיהו פרידמאן זצ"ל הידוע כמחולל הפלאות משטפנשט: נולד ביום הראשון של חנוכה, כ"ה כסליו ה'תר"ז (1847). סבו (האדמו"ר ר' ישראל מרוז'ין) בחר את שמו: אברהם ע"ש ר' אברהם המלאך (ר' אברהם פרידמן) ומתתיהו שיהיה בעל כח כמו מתתיהו כהן גדול החשמונאי להמשיך ישועות ורפואות לעם ישראל. בהיותו כבן 21 (י"ד כסליו ה'תרכ"ט [1868]) התייתם מאביו. בתחילה סירב לקבל בתחילה את עול הנהגה בגיל כה צעיר אולם לבסוף הסכים לכהן במקום אביו. ידוע כמחולל פלאות וסיפורי מופתים רבים סופרו אודותיו. ענוותן, ידוע כבעל רוח הקודש וצופה למרחקים. רבים נושעו מברכותיו. גאון בנגלה ובנסתר.

החזיר את ספריו למקום ע"מ שלא ידעו כי עוסק בתורת הנסתר. התפרסם בנדיבותו לצדקה, ולא אחת הלכו כל כספי הפדיונות לאלמנות ויתומים. דאג בקביעות יומיומית לכל צרכיהם ומחסורם של כמאה מחסידיו אשר כונו ה'יושבים' היות וישבו בקביעות בביהמ"ד שבחצרו ועסקו בתורה. למרות צומותיו וסיגופיו מעולם לא נזקק לרופא. נפטר בחצות ליל שבת, כ"א תמוז תרצ"ג (1933). בהלווייתו השתתפו רבבות. חי כ-86 שנים. ציונו הועתק בה' חשוון תשכ"ט (1969) מרומניה לבית-החיים "נחלת יצחק" בגבול ת"א וגבעתיים. כאשר פתחו את הארון נדהמו לראות את גופו שלם. גם כיום רבים ראו מופתים ונושעו בציונו של הרב.

סבותיו: האדמו"ר ישראל מרוז'ין (מצד אביו), ר' אליעזר קושאנסקי (מצד אמו).
סבתא: מרת שרה (מצד אביו). **אביו:** האדמו"ר מנחם נחום. **אמו:** מרת פרל.
נשותיו: בת ר' יצחק רייך (זיווג ראשון- מגער ראפשיץ), מרת שרה ציפרה (זיווג שני- בת ר' יוסף מונזון, בת דודו). **מתלמידיו:** אדמו"ר רבי חיים זאנוויל אברומוביץ מרימיניץ, אדמו"ר רבי אליעזר זוסיא מסקולען, ר' משה ווייס (המכונה ר' משה בטלן). לרב לא היו צאצאים.

פעם אחת ר' מנדל שוחט בעודו מתפלל חש באותיות המרצדות מול עיניו. בתחילה חשב שהוא עייף או רעב ולכן אינו מצליח להתרכז בתפילתו. לאחר תפילת העמידה, כשפתח את עיניו- נבהל. האנשים שהתפללו לידו בביה"כ הפכו לדמויות מטושטשות ואפילו בין כסא לשולחן כבר אינו מזהה. כאשר הוא יצא מביה"כ, אור השמש סינור אותו והוא חש בכאב חד. הוא הבחין בילד שעבר לידו וביקש ממנו שייקח אותו לביתו. אשתו נבהלה מאוד, היא ביקשה מבתה, רחל שתרוץ לרופא ותקרא לו. כשהגיעה לרופא, היא התקשתה לספר לרופא את פרטי הבעיה, אולם הבהילות שבקולה שכנע אותו לבוא עימה באופן מידי. הרופא בדק את ר' מנדל באמצעות פנס, לאחר מכן אמר: "יש לך מחלת עיניים. צריך לנתח את שתי העיניים". "זה לא מסוכן?" שאלה האשה. "מסוכן מאוד. אבל אם לא מנתחים הוא יישאר עיוור, וגם אם כן מנתחים- יש סיכוי שהראיה תשוב, אך יש גם סיכון של איבוד ראייה לחלוטין".

יוסף, בעלה של רחל חיכה שהרופא יצא מהחדר, ואז אמר: "אני חושב שכדאי שאבא ייסע ליאס, שם יש רופאים מומחים גדולים ובעלי ניסיון, נשמע מה הם אומרים". רחל, נסעה עם אביה ליאס. כשהגיעו לאכסניה, הופתעו לראות כי היא מלאה עד אפס מקום. "מדוע יש כל כך הרבה אורחים?", שאל השוחט. "הצדיק משטפנשט בא תמיד בחודש כסליו ליאס". "כך? אני חייב להיכנס לרב?". בהתחלה ניסתה בתו להניא בטענה כי התור ארוך מאוד, והוא יאלץ להמתין זמן רב. אבל אביה לא הסכים ואמר: "לא שווה לחכות כמה שעות כדי לזכות בברכה מהרבי פועל הישועות? ואם יאמר שאין צורך בנייתוח? ואם הוא יברך שהניתוח יצליח?". לעת ערב הלכו אל הרבי. כאשר נכנסו לרב, ענה להם: "גשו לדוקטור סאבגו, אולי הוא יחליט שאין צורך בנייתוח".

בבוקר, מיהרו, לביתו של דר' סאבגו. לאכזבתם הגדולה, אמר להם בנו של הד"ר: "הרופא עזב את לפני כשעה. הוא נסע לבוקרשט". "זהו אבא", אמרה רחל, "הרופא איננו. נלך לבית-החולים, יש שם רופאים מעולים". "מה פתאום!", סירב אביה, "אני חוזר לרבי, ואשאל אותו מה לעשות". בלית-ברירה הזמינה מרכבה שוב אל הרבי. השוחט נכנס שוב לרבי ואמר: "הרופא נסע". הרבי ביטל את הדבר במחי יד, "הוא נשאר כאן. גשו אליו שוב!". הם שכרו עגלה ושוב לבית הרופא. רחל התביישה לעלות שוב, אבל ר' מנדל בצעדים בטוחים עלה במדרגות ונקש בדלת. הדלת נפתחה, על ידי הרופא בכבודו ובעצמו. בנו של הרופא התפלל: "הייתם כאן לפני זמן קצר?". "כן", ענתה רחל. "כיצד ידעתם לחזור שוב?". ר' מנדל ענה בתמימות: "הרבי הצדיק משטפנשט אמר שהדר' לא נסע אלא נשאר כאן". הרופא פשפש בכיסיו והוציא כרטיס רכבת. "ראו", אמר, "הייתי בדרכי לבוקרשט. אלא, שאיחרתי את הרכבת בדקה אחת. הרבי שלכם ידע על כך עוד לפני!". הרופא בדק את ר' מנדל ונתן לו שיקוי מרפא, שעזר לו לצאת ממחלת העיניים שפקדה אותו, כך נמנע ברגע האחרון הניתוח המיותר, בזכות ברכת הצדיק.

פעם אחת שהרב הגיע ל רדוביץ. שם התארח בבית משפ' בויומן. אנשים רבים הגיעו לבקש ברכה. קרוב לחצות ביקשה האם מילדיה, בנימין ומשה שילכו לישון כדי שיהיה להם כח גם מחר לארח את האנשים הרבים. הילדים הסתקרו מה עושה כעת הרבי. הם הביטו מבעד לחור הדלת. הרבי פתח פתקה אחר פתקה. אחר הניחה לימינו. רק שלוש פתקאות הונחו לשמאלו. בסיום, קם הצדיק ויצא מהחדר. הילדים הסקרנים נכנסו לחדר. משה פתח את הפתקים וקרא את השמות. בפתק אחד היה כתוב שמו של אחיהם יוסף. בשתי הפתקאות האחרות- שני תושבים אחרים. לאחר שנים הבינו את פשר הדבר. לאחר שמלחמת העולם השנייה פרצה. התושבים היהודים של רדוביץ שהביאו פתקה אל הרבי- כולם ניצלו. מלבד שלושה: יוסף אחיהם ושני התושבים האחרים שהפתקאות הונחו בשמאל.

המקובל הרב יצחק גברא זצ"ל - נולד בשנת ה'תרכ"ה (1865) בכפר סָוֶד שבתימן. מדובר על משפחת רבנים ידועה בה מסורת ההנהגה והרבנות וראשות בתי הדין בקהילה עברה במשפחה דורות רבים ברצף ורבינו היה הדור ה-17. בנעוריו למד תורה אצל אביו וסבו שהיו גדולים בתורת הנגלה והנסתר. בגיל צעיר התייתם מאביו ולאחר מכן מאחיו ועול ההנהגה הועברה לרבינו שהרביץ תורה לרבים, שימש כמוהל והכניס רבים בבריתו של אברהם אבינו.

בקיאותו נודעה לכל, שישה סדרי משנה ומשנה תורה להרמב"ם היו שגורים על לשונו. היה מסיים את ספר התהילים בכל שבוע כ"ו פעמים מלבד סדר לימודו, נודע במידותיו הנשגבות ובענותנותו הבולטת, ומלבד עזרתו לעניים היה אוהב וגומל חסדים טובים בגופו. בקיא בלחשים שונים ובענייני קבלה מעשית אשר קיבל במסורת מחכמי תימן הקדמונים. כאשר הגיע אליו חולה- היה אומר לו מיד ממה הוא סובל.

כיהן כרב העיר סָוֶד. בשנת ה'תש"ט (1949) עלה לארץ ולאחר מסע נדודים התיישב עם בני קהילתו בכפר הערבי הנטוש עג'ור שבאותם הימים השטח היה שומם ומרוחק מיישובים שכנים. דרשותיו נודעו בשערים. פיזר לעניים בסתר. התפרסם כבעל סגולות מרפא. ה'בבא סאלי' היה אוכל משחיטתו של רבינו וביניהם היה קשר הדוק. **בעל רוח-הקודש. ידע את זמן פטירתו. גאון בנגלה ובנסתר.**

נפטר ב-כ"א תמוז ה'תש"י (1950). חי כ-85 שנים. ציונו בחצר ביתו שבעג'ור (ע"פ הוראת רבינו). גם היום מאז גילוי הציפון, רבים פוקדים את הקבר וזוכים לראות ישועות מופלאות בפרט בענייני זיווגים. מעוכבי שידוך רבים שחלקם כבר הגיעו לכדי ייאוש עקב מצבם, זכו לישועה פלאית לאחר תפילה בציפון הקדוש.

אביו: ר' יצחק (בעדת התימנים נהגו לקרוא לבן על שם אביו עוד בחיי האב). **מרבתינו:** אביו, ר' יצחק, סבו. **אחינו:** ר' אברהם (כונה 'ראש המדברים'). **ילדינו:** ר' דוד (רבה של יבנה), ר' יחיא ובן נוסף.

רבינו היה בעל רוח-הקודש ובעיניו היה חוזה למרחוק את אשר קורה ויקרה ואף היה אומר זאת למי שהיה צריך. לילה אחד, לאחר שעסק בלימוד התורה וערך תיקון חצות, העיר את בנו ר' דוד ואמר לו: "עלינו ללכת למקום פלוני". שאלו בנו: "על מה ולמה כל הבהלה הזאת?" השיבו הרב: "כעת עלינו ללכת". לאחר הליכה ממושכת הגיעו לאחד הכפרים. במרכז הכפר הייתה קבוצת יהודים המתגודדים סביב פר גדול ומנסים להרביצו ולשחטו. כשראו את הרב ובנו, קראו להם לבוא לעזרתם. אמר להם הרב: "פנו הצידה ועיזבו את הפר". לפתע קרב הפר לצדיק. הרב ליטפו ומיד הוא נרגע ורביץ על הארץ. **שחט הרב את הפר ולאחר מכן חזרו הרב ובנו לביתם.**

בשנת ה'תש"ט עלו יהודי קהילת סווד לארץ ישראל, ובראשם רבינו. שיירת העולים יצאה לדרך כשהרב רוכב על גמל ולצידו מונחים ספרי קודש. בדרכם הגיעו להר גבוה ותלול הנקרא 'עקבה'. כשהגיעו לראש ההר, מעד הגמל ונפל עם הרב לתהום. אנשי השיירה עצרו את נשימתם, וסברו כי לא יזכו לראות שוב את רבם. והנה כשירדו לתחתית ההר לראות מה עלה בגורלו של הרב, לא האמינו למראה עיניהם. **הם מצאו את הרב יושב על הארץ, בידו ספר והוא הוגה בתורה, כשהוא בריא ושלם. ולהבדיל הגמל נעשה אברים אברים.** (לבניכם ספרו עמ' קז)

היה זה ב-כ"א לחודש תמוז ה'תש"י, אז ציווה רבינו את קרוביו בצוואתו: "רצוני להיקבר כאן בגבעה מול ביתי", וכדברו הצביע אל תחת עץ החרוב הגדול ואמר: "עוד תעזבו כאן והוא יהיה הסימן שלכם", כסימן שיקיימו את דבריו ולא יהרהרו אחרים, הודיע כי **ייקבר בערב שבת בן השמשות ובזמן קבורתו ירד גשם - למרות שזהו חודש תמוז.** עוד הוסיף לזרזם לגמור הקבורה לפני שבת. **באותו מעמד הכין רבינו את רעייתו כי תשעים יום לאחר הסתלקותו תתבקש גם היא לישיבה של מעלה. ואכן כאשר אמר- כך היה.**

מצבת הצדיק היתה מוסתרת שנים ותושבי המושב, עולים מכורדיסטן, לא ידעו על הצדיק הטמון ומגן עליהם. חלקת הקבר היתה מאחורי בתים וללא מצבה, שורת אבנים הקיפו סביב את הציפון ועליו גדלו עשבים שהסתירו את קיומו. על אותה תקופה סיפרו פועלים שהתבקשו לחרוש את האדמה באותה חלקה בה היה הציפון הקדוש, והנה כאשר התקרב הטרקטור לקבר הצדיק, **שמע הנהג קול הקורא בשמו.** הוא פנה לראות מי הוא זה- אך לא ראה איש. הלה נחרד ולא הסכים לעבוד. מחליפו בעבודה החליט להתעלם ולהמשיך כאילו לא אירע דבר, והנה שוב מופיע הקול הקורא לו בשמו, אף הוא נעצר וחפיש ולא מצא איש והמשיך בחפירה, אז קרא אליו הקול ואמר: **"אלו הם ארבע אמות שלי. אל תתקרב!"** באותו הרגע התהפך הטרקטור והחל עולה בלהבות, אך הנהג הספיק לקפוץ ולהימלט כל עוד רוחו בו, ויהי הדבר לפלא.

המקובל הרב רפאל משה אלבז זצ"ל - נולד בשנת התקפ"ג (1823) בעיר צפרו שבמרוקו. משפחתו מצאצאי יהושע בן-נון. בן למשפחת רבנים ומלומדים חשובה ממגורשי ספרד. עוד בצעירותו ניכר שנועד לגדולות, אביו השתדל להשגיח עליו שינצל את כל זמנו ללימודים. בסביבתו ובמשפחתו היו רבנים גדולים ענקי הרוח וקדושי עליון, ועיר מולדתו היתה סמוכה לערים הגדולות פאס ומקנאס אשר מהם יצאה תורה לישראל, כל זאת עזרו לרבינו לעלות ולהתעלות. כשהיה כבן עשרים התייתם מאביו ונכנס ללמוד בבית המדרש של דודו, הרב עמרם אלבז ושקד על לימוד התורה.

בשנת ה'תרי"א (1851) הוסמך ע"י הרבנים עמור אביטבול ועמרם אלבז לדון ולהורות. בהמשך מונה לרב ודיין של העיר צפרו. רבינו היה ממונה על נכסי ההקדש ומפקח עליהם והוא בעצמו היה בעל צדקות ולב רחמן. הירבה לבקר חולים, הכניס אורחים לביתו, וגייש בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו. מילא תפקידים רבים: מורה, רב העיר, אב בית דין, מוהל, משורר. למרות כל זאת היה ענוותן מופלא וצנוע. גאון בנגלה ובנסתר. אביר הרועים. סיני ועוקר הרים. מחבר ספרים רבים. בעל מתק שפתיים. דרשותיו משכו אחריו רבים. רבינו לא זכה לילדים והוא גידל יתומה בביתו ודאג להשיא אותה ולממן אותה ואף בסוף ימיו הוריש לה את נכסיו. על שמו בית כנסת 'הרמ"א' בלוד, ורחוב 'הרב אלבז' בשכונת עמישב בפתח תקוה. נפטר ביום שישי, כ"ב תמוז ה'תרנ"ו (1896). חי כ-73 שנים.

סבו (מצד האב): ר' יהודה (מח"ס 'ישבות יהודה' וכן שימש כרב העיר). **אביו:** ר' שמואל (ממריצי התורה ומשורר). **נשותיו:** מרת חוה (זיווג ראשון- בת ר' אברהם מאמון), מרת מזל-טוב (זיווג רביעי). **מרבתינו:** הגאונים אביו, ר' שמואל. דודו, ר' עמרם אלבז, ר' עמור אביטבול. **מתלמידינו:** הגאונים ר' שלום אזולאי, ר' אברהם בן שטרית, בן דודו ר' אבא אלבז. **מספריו:** **כיסא המלכים**- סקירת הממלכות שהתקיימו. **עדן מקדם**- מונחים ביהדות. **מיני מתיקה**- ביאורים וחיידושים.

עטרת פז- חכמת הנסתר. **ארבעה שומרים**- דיני מוסר על תיקון פגם הבריות, שבת, תפילין ותיקון המידות. **שיר חדש**- שירים. **הלכה למשה**- שו"ת על ארבעת חלקי שו"ע. **ציון במשפט**- דיני חושן משפט. **ספר כריתות**- דיני גירושין. **חצר משכן**. **תורבץ החצר**- מראה מקומות לשו"ת בחושן משפט. **פותר מים**- פירוש על 'מים עמוקים' של ר' יהודה ברדוגו. **זבחי צדק**- הלכות שחיטה. **חולת אהבה**- מליצות. **דרש משה**- דרושים. **פרשת הכסף**- מוסר ומשלים. **כוח מעשי**- חוכמת העיבור. **באר שבע**- על שבע חוכמות. **שקל החודש**, **חוכמת ההיגיון**, **המספר והתשבורת**, **התכונה והטבע**, **חוכמת הניגון**, **חוכמת האלוקות**. **קול בוכים**- קינות. פיוטים ושירים רבים בנושאי גלות וגאולה, על מעלת הארץ, שבח התורה, קבלה, מוסר ותוכחה.

יפר הגה"ק ר' שלמה אבן דנאן זיע"א ששמע מפי רבינו: פעם אחת הלך רבינו בחודשי הקיץ לאחת משכונות הגויים בחברת יהודי וגוי. כשהלכו בדרך, הגוי דיבר עם היהודי ואמר לו, **שהוא רואה מרחוק נחש גדול צפעוני (הנקרא בערבי אסאד)** בין האילנות, ונראה כמו אילן מרוב עוביו. הציפורים עמדו על ראשו כי נדמה להם כאילן, והנחש בלע אותם. הגוי אמר ליהודי: "הנחש מביט לכיוון השני ועדיין לא ראה אותנו, ואם יראה אותנו- נהיה בסכנה גדולה". הגוי שהיה בידו רובה אמר ליהודי, שהוא רוצה לירות ולפגוע בראש הנחש. אם יצליח לפגוע בו בראש הנחש, אז הוא ימות והם ימלטו מידו, ואם חלילה יחטיא ולא ימות הנחש, יבוא הנחש אליהם במהירות ובכעס רב והם יהיו בסכנה גדולה. ולא ידע הגוי מה לעשות. רבינו אמר לגוי להמתין עד שיתפלל. הצדיק התפלל בכוונה גדולה ועשה תשובה ואז הירשה לגוי לירות בנחש. הגוי ירה ברובה ופגע בראש הנחש שמת מיד. הגוי התקרב לנחש, הפשיט את עורו וקרע את בטנו ומצאו בו ציפורים שעדיין היו חיות. הגוי אמר לרבינו: "הנחש הזה פוחדים ממנו כל הפלשתים הגרים במדבר הזה, וכעת מסר אותה הקדוש ברוך שאצליח לפגוע בו ולהורגו רק בזכות תפילתך". כמובן מסיפור זה נעשה קידוש השם גדול. (מעובד מתוך 'מלכי רבנן')

פעם אחת בעת עצירת גשמים, פנו המוסלמים אל רבינו שירבה בתפילה ובתחנונים לפני בורא עולם שיפתח את אוצרו הטוב וימטיר גשמים. באותם הימים עצירת גשמים היתה משמעותה מוות כפשוטו, שכן אי אפשר לגדל שום דבר ללא מים והבעיה הגדולה יותר היא שאין מה לשתות. ואם המצב ימשיך, לא מן הנמנע שבזמן הקרוב הבצורת תיתן את אותותיה ורבים יחלו וימותו. רבינו שמע את הדברים וערך תפילה גדולה ב'בית החיים' (בית העלמין, כדי לעורר את רחמי הנפטרים שיבקשו על החיים) וביקש לכנס שמה את היהודים. בדרשה ארוכה עורר את לב הקהל לאביהם שבשמיים וביקש שכל אחד יעשה חשבון נפש ויתקן את מעשיו. דבריו חדרו ללב האנשים ותפילתם מהרה התקבלה ברצון, וכשהיו בדרך חזרה אל המלאח, נפתחו ארובות השמיים והתחילו לרדת גשמי ברכה. באותם רגעים נעשה קידוש ה' גדול. כל המוסלמים יצאו לקראת רבינו בתופים ובמחולות, ושר העיר גזר על כל החקלאים המוסלמים לתת לרבינו באותה שנה חלק מתבואות השדה, מכיוון שרבינו היה מקובל עליהם כמלאך ה'.

על אף העובדה שרבינו היה נשוי לארבע נשים, לא זכה לזרע קודש בר קיימא. רבינו זכה להיפגש עם המקובל האלוקי ר' יעקב אביחצירא בצפרו ופנה אליו וביקש שיעתיר בעדו תפילה כדי שיזכה לילדים. **אולם המקובל האלוקי ר' יעקב אביחצירא השיב לו כי בשמיים הכריזו, שספריו הם בניו. הם יעשו לו שם טוב מבנים ובנות. על כן אין לו להצטער ולהתאמץ בדבר.**

הרב שלמה הלוי סג"ל מקארלין זצ"ל הי"ד - נולד בעיירה טולצ'ין בשנת ה'ת"ק (1739). עוד בצעירותו נגלה כבעל ראש חריף ומידות מופלאות ויקרות, ועד מהרה התמנה לראש ישיבה. בעיר קארלין ביקש גביר לחפש בחור עילוי לבתו. כאשר רבינו הגיע לקארלין, התגלתה למדנותו, בעת שדרש את דרשתו הראשונה בביה"כ, ומאז נקרא בפי כל בשם 'רבי שלמה חריף'. לאחר שהפך לחסיד, עסק במסירות נפש בעבודת השי"ת והסתפק בלחם צר ומים לחץ, או היה שרוי בתענית, וכל עמלו היה בתורה.

לאחר פטירתם של ר' אהרון מקארלין והמגיד ממזריטש ביקש לקבל את ר' מיכל מזלאטשוב כרבי. אולם, הלה גזר עליו להנהיג עדה וסירב לקבלו כתלמידו. לא השיב פני איש ריקם, והתפרסם כאיש קדוש, **פועל ישועות ובעל מופת. בעל רוח-הקודש. אליהו הנביא היה נגלה אליו תדיר.** נקרא בפי החסידים **'הבעל שם טוב הקטן'**. הרה"ק ה'צמח צדק' מליובאוויטש כתב על רבינו ש"הרעיש את העולם במופתיו". בעל יראת שמים עצומה. תפילתו הייתה במסירות נפש עד כלות הכוחות.

גם במידת הצדקה לא ידע גבולות. לעצמו לא הניח מאומה, **אף בזמנים, שביתו היה ריק מכל,**

פיזר לצדקה כל כסף, שהגיע לידי. אנשי לודמיר ביקשו שיגיע אליהם אך הוא סירב. פעם באו אליו ב-ל"ג בעומר וחזרו על בקשתם, הפעם שאל כיצד הוא מנהגם בל"ג בעומר, ענו לו, שהילדים הולכים לשדה ויורים חיצים, נענה הצדיק ואמר: "אם מורים אצלכם בחיצים, הנני רוצה לבוא אליכם", ולא הבינו את דבריו התמוהים. בחודש תמוז ה'תקנ"ב, כשניטשה מלחמה בין רוסיה לפולין, התבטא על עצמו, שהוא מקבל עליו להיות כפרת כלל ישראל. ב-י"ז בתמוז ה'תקנ"ב (1792), שחל

בשבת פרשת בלק, נכבשה העיר ע"י הקוזקים, (בליל שב"ק קודם הסתלקותו בטרם קידשו על היין, יצא רבנו לחצרו, שם בסמוך עמדה אורות סוסים, בשובו, אמר ששמע מהסוסים שאינם מבשרים טובות). רבינו עמד בתפילה בדביקות רבה וציווה, שלא יפסיקו אותו מדבקותו. נכדו נבהל מחייל רוסי שנכנס והפסיק את רבינו מדבקותו. באותו רגע ירה בו החייל ברגלו, וברגע זה הסתיימו היריות בעיר. גם לאחר שנפצע, לא הפסיק מתפילתו ולא הניח לטפל בו בשבת, במשך מספר ימים סבל ייסורים קשים מדלקת חריפה. רבי ישראל מרוז'ין זי"ע אמר עליו, **שהיה משיח בן יוסף ולכן נהרג.** והקוזק שהרג אותו, היה שמו **ארמילוס.** תלמידו האדמו"ר ר' אשר מסטולין סיפר, כי עם היוודע דבר פציעתו של רבינו, בעת טבילתו נודע, שכבר נגזרה הגזירה וניתנה רשות למשחית או להרוג ולאבד עשרת אלפים יהודים, או לקחת את רבינו. נפטר ב-כ"ב תמוז ה'תקנ"ב (1792). חי כ-52 שנים. ציונו בלאדמיר.

אביו: ר' מאיר (היה ידוע כלמדן גדול וירא שמים מרבים והשאיר אחריו חידושי תורה רבים). **אמו:** מרת יוסא. **מרבתי:** ר' אהרן הגדול מקארלין, ר' דב בער (המגיד ממזריטש). **מתלמידיו:** האדמו"ר ר' אשר מסטולין, האדמו"ר ר' אורי (השרף מסטרליסק), ר' מרדכי מלכאוויטש, ר' משה מברוד ור' שלום מפרוביץ'. **בניו:** ר' דוב מטולצ'ין ור' משה מלודמיר. **חתניו:** ר' דוד משה ור' ישראל חיים מלודמיר. **מספריו:** **שמע שלמה** - דברי תורותיו ואמרותיו שלוקטו ע"י תלמידיו.

"הרבי הגיע!", השמועה שר' שלמה מקארלין הגיע לעיירה אחת ברייסין, עברה בשקט מפה לאוזן. אברכים חסידים התאספו בלאט כדי לקבל את פניו. באותה עיירה הייתה יד המתנגדים תקיפה, והאברכים חששו, שדבר חסידותם ייודע לרבים. רבינו הביע את רצונו לטבול במקוה. "המים במקוה קרים", הודיע אברך אחד. "חממו אותה", ציווה רבנו. האברכים מיהרו לקיים את מצוותו, הם חיממו מים, ושפכו לתוך המקוה. ניגשו וחיממו דוד נוסף של מים, **בעוד אחד האברכים נכנס אל המקוה כדי לבדוק, אם התחממה מספיק.**

אותה עת, רתחו המים בדוד השני, האברכים שלמעלה לא ראו את האיש שלמטה, ... שפכו עליו את המים הרתוחים. לחרדתם גילו, שהאברך נכוה לגמרי, ומיהרו להעלותו למעלה. "אהה!" ספקו כפיים. צר היה להם על חברם שנכוה קשות. ולא ידעו איך לטפל בו, **הסכנה הייתה מוחשית. אברך צעיר, אב למשפחה, מוטל מיוסר בגלל טעות איומה!**

מיד נשלח שליח קל רגליים להודיע לרבנו על התקלה המחרידה. רבנו מיהר אל חדר המקוה, והורה להשכיב מיד את האברך על ספסל. לאחר מכן ביקש, שיפשיטו את בגדיו. הכוונה הייתה איומה, גם העור התקלף עם הבגדים, אך רבינו הורה להמשיך בפעולה זו. לאחר מכן שלח הרב את ידיו הקדושות והעבירן על גופו של האברך. **בכל מקום, שהעביר את ידיו, התרפא העור לגמרי, וחזר למצבו הקודם. כך העביר רבינו את ידיו על כל הגוף, והאברך קם על רגליו, לבש את בגדיו, והלך לביתו, כאילו לא קרה דבר!**

פעם יצא רבינו ביו"ט מבית-הכנסת לאחר התפילה, ובעבר השני עבר איש אחד סגי נהור וביקש ממלוויו, שיעבירו אותו לרבינו כדי לומר לו: "גוט יום-טוב". רבינו פנה אליו ואמר: "האם אתה מאמין, שאם ירצה הקב"ה יוכל לפקוח את עיניך?", וענה בכל לבו, שהוא מאמין. שאל אותו שוב: "האם אתה מאמין באמת באמונה שלימה, שאם הקב"ה ירצה, יפקחו עיניך ותראה ככל אדם?", אז התפרץ וצעק: "רבי, אני מאמין". **ומיד נפקחו עיניו.**

כאשר ההלוויה הדוממת יצאה אל בית העלמין, המוני יהודים ליוו את רבינו בדומיית אבל. באחת מכנסיות הנוצרים, שעמדה על הדרך לבית העלמין החלו מצלצלים בפעמונים ברעש גדול, כאות שמחה לאיד, על שנלקח מהיהודים עטרת ראשם ותפארתם. לתדהמת הכול **התיישב רבינו על המיטה (זאת כמובן לאחר פטירתו), וציווה על הכנסייה, שתשקע באדמה. לא עברו שבועיים ימים, ומבנה הכנסייה שקע כולו באדמה.** לימים, העידו זקני העיר, שאותו מקום הפך לתל עפר, ומראשו בצבצה עוד ימים רבים כיפת המבנה המתועב, ויהי לגל עד. (מתוך חוברת 'חיינו' שעל-ידי פינסק קארלין)

הגה"צ לוי יצחק בנדר זצ"ל- נולד בעיירה גרודזיסק מזובייצקי שבפולין בשנת ה'תרכ"ו (1896). עוד מקטנותו השתוקק להידבקות בבורא. בשנות נעוריו למד בישיבת 'מאקוב' הפולנית והפך למתמיד עצום. בפנקסי הישיבה נרשם, שמאז הקמת הישיבה לא קם 'מתמיד' כמו רבי לוי יצחק. בגיל שמונה-עשרה התקרב לחסידות ברסלב ומאז פעל רבות להפיצה. נאסר בידי השירות החשאי הסובייטי הנ.ק.ו.ד. בשל פעילות דתית להפצת היהדות ובחשד להברחת כספים לתוך ברית המועצות לצורך פעילותו. הם התכוונו להוציאו להורג, אך ברגע האחרון שוחרר ממאסר הודות לחנינה מיוחדת, שקיבל ממושל אוקראינה (שהיה נשוי לבת של אחד מחסידי ברסלב). כעבור תקופה קצרה הם התחרטו על שחרורו והוציאו צו מעצר חדש, אולם הרב הצליח להימלט למוסקבה.

בשנת ה'תש"ט (1949) עלה לישראל והתיישב בעיר ירושלים, והיה מבין מחדשי תנועת חסידות ברסלב. קרא רבות ליישום עצותיו של רבי נחמן מברסלב בענייני אמונה ותפילה. בין מקימי בית-המדרש הגדול בירושלים, ייסד ישיבה בבני-ברק, תלמודי תורה ועוד. מנהיג חסידי ברסלב בירושלים. נפטר ב-כ"ב בתמוז תשמ"ט (1989) חי כ- 93 שנים. ציונו בהר הזיתים בחלקת חסידי ברסלב.

אביו: ר' אברהם נח. **אמו:** מרת שרה רחל. **אשתו:** בתו של רבי אהרן קיבלטשע'ר. **חתנו:** ר' מרדכי לסקר. **מילדיו:** שני בנים ובת שנקטפו ממחלת הטיפוס לאחר המלחמה, ר' משה, עטיל. **מרבתי:** ר' אברהם חזן (בנו של רבי נחמן מטולטשין), ר' שמשון ברסקי, ר' בן ציון אפטר. **חברותא:** יצחק אוטוואצקער. **מתלמידיו:** ר' אליעזר ברלנד (ר"י שובו בנים), ר' אליעזר שלמה שיק, ר' יעקב מאיר שכטר, ר' ישראל מאיר ברנר, ר' נתן ליברמנש, ר' משה ראובן ביננשטוק, ר' נחמן ישראל בורשטיין, ר' שלום ארוש, ר' מאיר קרלברך, ר' שמעון יוסף ויזנפלד, ר' אברהם נחמן שמחה ויצהנדלר, ר' אברהם יארבלום, ר' מוטה פרנק, ר' ישראל יצחק בזנסון. **מספריו:** **ישיח שרפי קודש- 8 חלקים** משיחותיו וסיפוריו על זקני חסידי ברסלב **ינועם שיח- משיחותיו ידיבורי אמונה- 5 חלקים** משיחותיו.

○ יפר לי הרה"ח נחמן, כי **בצעירותו הממון היה ממנו והלאה וקושי הפרנסה היה עצום**. בימי שישי היה ניגש לחנות הדגים ונותן את מעט המזומנים שהיו ברשותו ובעל החנות היה פורס חתיכת דג קטנה המספיקה בקושי רב לאדם אחד ומגישה לו. כך חלפו הימים. באחד הימים קראו לו חבריו להשתתף ביאצייט של אחד מחסידי ברסלב שציונו בהר הזיתים. הוא הצטרף ועלה על הטנדר. כעבור דקות ספורות נמצאו החסידים ליד הקבר המבוקש והחלו לקרוא את התיקון הכללי. החסיד לאחר דקות ארוכות סיים את הקריאה והבחין, כי ישנם יותר מעשרה אנשים מלבדו. **לפיכך חשקה נפשו להתפלל על ציונו של החסיד הרה"ג יצחק לוי בנדר זצ"ל**. וממחשבה למעשה, הוא ניגש לציון של ר' יצחק לוי בנדר וקרא את התיקון הכללי. לאחר מכן הצטרף בחזרה לחברת החסידים, שעשתה את דרכה חזרה לאזור בית-ישראל.

ביום שישי כהרגלו בקודש, הגיע החסיד ר' נחמן לחנות הדגים. בעל החנות הביט בפניו ואמר: **"אני יודע, מהו מצבך הכלכלי וב"ה הצלחתי להשיג עבורך תמיכה מאחת הקרנות בצורת תלוש של 50 ש"ח. בעז"ה כל שבוע תקבל תלוש ותוכל באמצעותו לרכוש מוצרי מזון מחנות פלונית"**. החסיד לא ידע את נפשו והודה בכל לב למוכר הדגים. הלה הושיט לו את התלוש, ולמראה התלוש נעתקה פעימה מלבו. **על התלוש כתוב, שהקרן שתפקידה לעזור לאנשים נזקקים היא ע"ש הצדיק רבי יצחק לוי בנדר!** "הרגשתי, כי הצדיק רווה נחת מביקורי ומקריאת התיקון הכללי על ציונו. ועל כן החליט לגמול לי ביודעו, מהו מצבי הכלכלי בצורת תלוש".

בראש השנה ה'תר"פ, כאשר **אימתן של כנופיות פורעים הייתה מוטלת על הכל ברחבי אוקראינה**, לא משך ה'קיבוץ' באומן משתתפים רבים. אולם ר' יצחק בנדר, שכיסופיו לראש-השנה של רבנו לא ידעו גבולות, חרף נפשו יחד עם עוד חסידים בני עירו, והגיע לאומן. בטרם צאתו לדרך, ניסו בני ביתו להניאו מהנסיעה: 'הרי הרוצחים משוטטים בדרכים; מסכן אתה את חיךך!'. "אני אסע לאומן, יהיה מה שיהיה", השיב, "ואם חלילה וחס אמות בדרך- זכיתי על כל פנים להיות באומן בראש-השנה אשתקד. אולם, להישאר בביתי ולא לנסוע - גרוע מבחינתי יותר ממוות!". הוא יצא עם חבריו, לתור אחר עגלון נכרי, שיסכים לקחת אותם לאומן. אך בימים טרופים אלה, איש לא רצה לסכן את עצמו. רק לאחר הפצרות רבות, ומשהבטיחו סכום עתק למי שישיעם, נעתר אחד העגלונים לעשות זאת. יחד עמו נסעו שישה חסידים נוספים. בהם החסיד ר' אהרן קיבלטשער והצדיק. העגלון הדהיר את סוסיו, ולבם של החסידים עלה על גדותיו. בתיה האחרונים של טפליק נעלמו באופק, והעגלה גמאה מספר קילומטרים, **כשלתע נחרדו החסידים לשמוע צווחות פרא; כנופיית רוצחים וכלי משחית בידיהם, התנפלה על יושבי העגלה**.

עד מהרה היו השבעה עקודים בידיהם ורגליהם. "הבו לנו את כספכם!" שאגו הפראים, כשהם מנופפים בחרבותיהם. אלא שהנוסעים, שנתנו את אחרוני פרטותיהם בשכר הנסיעה, הבינו. כי כלתה אליהם הרעה, והחלו לוחשים 'יודיו' ברתת ובזיעה, מוכנים ומזומנים למסור נפשם על קידוש שמו יתברך. ברם, הרוצחים לא מיהרו להוציא את זממם לפועל; שעות ארוכות התמהמהו ושוחחו ביניהם. **לפתע, בניגוד לכל היגיון, ניגשו אליהם, היתירו את כבליהם ושיחררום לנפשם**. בני החבורה התקשו להאמין. כי חייהם ניתנו להם במתנה. **אולם, גודל הנס. שארע להם בעטיו של אותו עיכוב שסחט מהם את תמצית רוחם - התברר להם רק מאוחר יותר**. כשהגיעו לעיירה הסמוכה, נפערו עיניהם בתדהמה: **העיירה כולה על בתיה עולה באש! המקומיים סיפרו להם, כי כנופיית רוצחים פשטה על המקום, וכיוון ששמעו שעגלה קרבה ובאה, המתינו. כדי להתנפל על נוסעיה. אולם לבסוף פקעה סבלנותם והם העלו באש את בתי העיירה והמשיכו בדרכם**. זכה ר' יצחק להימנות באותה שנה עם משתתפי הקיבוץ הקדוש באומן, אף לשמש כ'בעל תוקע', ולשוב לביתו בריא ושלם.

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים